

MAHARIŠIJEVO JEVANĐELJE

Knjige 1 i 2

Odgovori Bhagavana Šri Ramane Maharšija
na pitanja učenika

Maharshi's Gospel:
The Teachings of Sri Ramana Maharshi

ŠRI RAMANAŠRAMAM 2002
Tiruvannamalai, 13. izdanje - 27.12.1939.

Preveo:
Dragan Pavlović

Smederevo, 2006.

Uvod

Kao odgovor na veliku želju velikog broja poklonika Bhagavana Šri Ramane, odgovori na neka pitanja koja su mu postavljena su s vremena na vreme štampani u obliku knjige pod naslovom "Maharišijevo jevanđelje". Sve zbog koristi za svet u celini.

Ova pitanja se javljaju mnogima od nas i svi se borimo da ih rešimo sami. Odgovori dati od strane Ramane su suština, srž, esencija Božanske mudrosti, koja je bazirana na njegovom direktnom iskustvu i znanju. Njegovi odgovori su od neprocenjive vrednosti za ozbiljne tragaocze za Istinom.

Uzvišena istina Advaita glasi da je jedna i jedina "Stvarnost" u stvari apsolut Sopstva ili Braman, a to nije nigde tako jasno razjašnjeno kao na ovim stranicama. Jer je Advaita objašnjena na osnovu ličnog iskustva Bhagavana Ramane, ali na jednostavan način, tako da i laik koji traži istinu može da razume o čemu se radi.

Istina je ista za sve, i Ramana daje uputstva ozbiljnim tragaocima kako da je traže i kritički ispituju svoja lična iskustva, da sami traže srž svog bića, Srce, koje je večno identično sa Jednom Konačnom Stvarnošću. Sve što vidimo ili znamo je samo pojavna manifestacija te Stvarnosti.

Svaka reč koju kaže Ramana je u saglasnosti sa suštinom Upanišadadske mudrosti, čije je on vrhunsko otelotvorenje (vidi Šri Swami Siddheswaranandin članak u dodatku na kraju, apendix)

Posvećeni tragalac će naći u ovim stranicama praktične savete i steći će ubeđenje da je njegova suštinska priroda božanska.

MAHARIŠIJEVO JEVANĐELJE

Prva knjiga

1. RAD I ODRICANJE

Obožavalac (devotee): Šta je najviši cilj duhovnog iskustva za jednu osobu?

Mahariši: Samorealizacija.

D: Može li oženjen čovek da ostvari Sopstvo?

M: Naravno. Oženjen ili ne, čovek može da ostvari Sopstvo, jer je TO ovde i sada. Ako to ne bi bio slučaj, Sopstvo bi bilo nešto što se može postići naporom za određeno vreme, što bi značilo da je Sopstvo nešto novo što mora tek da se stekne, ne bi bilo vredno naših težnji. Jer ono što nije prirodno, to takođe nije ni trajno. Zato kažem da je Sopstvo ovde i sada, i samo.

D: Lutka od soli koja uranja u more neće biti zaštićena čak ni ako ima kabanicu koja ne propušta vodu. Ovaj svet u kome teško radimo iz dana u dan je kao okean.

M: Da, um je kabanica koja ne propušta vodu.

D: Osoba može biti uključena u neki posao, slobodna od želja, i treba da zadrži stanje usamljenosti, odvojenosti? Ali naše životne dužnosti nam oduzimaju vreme, tako da nemamo mnogo vremena za sedenje i meditiranje, ili barem za molitvu.

M: Da. Rad izveden uz vezanost za rezultate rada je okov za čoveka, dok rad bez vezanosti ne utiče na onog ko radi. On je, čak i dok radi, u stanju odvojenosti, usamljenosti. Ispunjavati

dužnosti je pravi namaskar (akt predanosti)..., a povinovanje Bogu je jedina prava asana (položaj tela, ali dublje značenje je duševno raspoloženje, stav).

D: Treba li da se odreknem svog doma?

M: Ako bi to bila tvoja sudbina, pitanje uopšte ne bi bilo postavljeno.

D: Pa zašto se onda vi otišli od kuće tako mladi?

M: Ništa se ne dešava van Božanskih zakona. Pravac koji će imati nečije ponašanje je određen njegovom prarabdha karmom.

D: Je li dobro da posvetim sve svoje vreme traganju za Sopstvom? Ako je to nemoguće, mogu li bar ostati miran?

M: Ako možeš održati svoj mir, bez upuštanja u bilo koje drugo traganje, to je veoma dobro. Ali ako to ne možeš da učiniš, koja je svrha biti u mirovanju, ako govorimo sa stanovišta samorealizacije? Sve dok je osoba obavezna da bude aktivna, neka ne napušta svoje pokušaje da ostvari Sopstvo.

D: Zar nečije akcije ne utiču na njegova buduća rođenja?

M: Jesi li rođen sada? Zašto razmišljaš o drugim rođenjima? A činjenica je da ne postoji ni rođenje, ni smrt. Pusti one koji misle da su rođeni da misle o smrti, da traže palijativna rešenja za to (palijativan = koji leči privremeno, koji rešava samo naoko neko pitanje, koji zataškava, ublažuje).

D: Možeš li nam pokazati mrtve?

M: Da li si poznavao svoje rođake pre njihovog rođenja, pa misliš da bi trebalo da saznaš o njima nakon njihove smrti?

D: Kako grihast napreduje u pogledu mokshe (oslobođenja)? Zar ne bi trebalo da postane prosjak da bi ostvario oslobođenje?

M: Zašto misliš da si grihast? Slična misao da si sannyasin ti neće dati mira, čak i ako izađeš na ulicu kao sannyasin. Bilo da ostaneš u svom domaćinstvu, ili ga se odrekneš i odeš u šumu, um ti neće dati mira. Ego je izvor misli. On kreira telo i svet, on čini da misliš da si grihast. Ako se odrekneš doma, samo ćeš zameniti misao da si grihast sa mišlju da si sannyasin, a okruženje doma ćeš zameniti šumom.

Ali mentalne prepreke će ostati. One će se čak i uvećati u novom okruženju. Nema pomoći od promene okruženja. Jedina prepreka je tvoj um. On mora da se promeni, bilo da si kod kuće, ili u šumi, pa zašto ne onda kod kuće? Zašto menjati okruženje? Možeš da ulažeš napor čak i sada, bez obzira u kom se okruženju nalaziš.

D: Je li moguće uživati u samadhiju dok smo zauzeti svakodnevnim poslovima?

M: Osećaj "ja radim" je prepreka. Pitaj sebe: "Ko radi?" Sećaj se ko si. Onda te rad neće vezivati, on će teći automatski. Nemoj ulagati napor bilo da radiš ili se odričeš, tvoj napor je tvoje ropstvo. Šta je suđeno da se dogodi, to će se i desiti.

Ako ti je suđeno da ne radiš, nećeš moći da radiš čak i ako tome težiš. Ali ako ti je suđeno da radiš, nećeš biti u stanju da to izbegneš, bićeš prisiljen da se uključiš u to. Zato ostavi to višoj sili. Ne možeš da se odričeš ili držiš neke pozicije, po svojoj želji.

D: Bhagavan je juče rekao da sve dok je osoba okupirana potragom za Bogom koji je "unutra", tada će posao "spolja" da se obavlja automatski. U životu Šri Chaitanye je rečeno da je on tokom propovedanja svojim učenicima zaista tražio Krišnu (Sopstvo) unutar sebe, zaboravljajući na svoje telo i nastavljao

bi da govori samo o Krišni. To uvodi sumnju da li posao može da se obavlja sigurno ako je ostavljen sam sebi. Zar ne bi trebali da imamo bar delimičnu pažnju na naš fizički rad?

M: Sopstvo je sve. Jesi li odvojen od Sopstva? Da li možemo da nastavimo da radimo bez Sopstva? Sopstvo je univerzalno. Zato će se sve aktivnosti nastaviti i odigravati se, bilo da se ti naprežeš da budeš angažovan prilikom toga, ili ne. Posao će ići sam od sebe. Zato je Krišna rekao Ardžuni da ne bi trebalo da bude zabrinut što mora da ubija Kurue, jer su oni već ubijeni od strane Boga. Zato nije bilo do njega da odluči da li će ratovati ili ne, i da brine oko toga. On je samo trebao da dozvoli svojoj prirodi da ispuni volju više sile.

D: Ali posao može da trpi ako se ne pobrinem za njega.

M: Posvetiti se Sopstvu znači pobrinuti se za posao. Zato što identifikuješ sebe sa telom, misliš da si ti taj koji vrši rad. Ali telo i njegove aktivnosti, uključujući taj rad, nisu odvojeni od Sopstva. Zato, od kakve je važnosti da li se ti posvećuješ poslu ili ne?

Pretpostavimo da hodaš sa jednog mesta na drugo. Ti ne nadgledaš svoje korake. A ipak se nađeš posle nekog vremena na svom odredištu. Vidiš kako delatnost hodanja ide sama od sebe, bez tvoje brige o tome. To važi i za ostale vrste posla.

D: To je kao hodanje u snu.

M: Kao somnambulizam (mesečarstvo)? Upravo tako. Kad dete čvrsto zaspi, njegova majka ga hrani, a dete jede hranu isto tako uspešno kao da je potpuno budno. Ali sledećeg jutra kaže majci: "Mama, juče nisam ništa jeo!" Majka i ostali znaju da jeste, ali on tvrdi da nije, jer nije bio svestan. Ipak, akcija je sprovedena.

Putnik u kolima je zaspao. Bikovi se kreću, stoje ili su neupregnuti u jaram tokom puta. On ne zna za ove događaje, ali kad se probudi, vidi da je na drugom mestu. Bio je u

blaženom nezanju o događajima na putu, ali putovanje se završilo. Slično Sopstvu osobe. Uvek budno Sopstvo smo ovde uporedili sa putnikom koji je zaspao u kolima. Budno stanje je kretanje bikova, a samadhi je period kad oni stoje (jer samadhi znači jagrat - sushupti, što znači da je osoba svesna, ali nije zainteresovana za akciju; bikovi su u jarmu ali se ne kreću); san je kad bikovi nisu u jarmu, što je potpuno zaustavljanje aktivnosti, što zaista odgovara oslobađanju bikova iz jarma.

Ili, uzmi primer bioskopa. Scene su projektovane na bioskopsko platno, ekran tokom filma. Ali slike koje se kreću ne utiču ili menjaju sam ekran, platno. Gledalac poklanja pažnju slikama, ne samom platnu. One ne mogu postojati odvojeno od platna, pa ipak, platno se ignoriše. Ovde je Sopstvo ekran, platno, gde se slike, tj. aktivnosti odvijaju. Osoba je svesna slika, ali nesvesna onog drugog, esencijalnog. Bez obzira da li je osoba svesna ili nesvesna platna, ekrana, akcije će se nastaviti.

D: Ali postoji operater u bioskopu!

M: Bioskopska predstava je sačinjena od materijala koji nemaju svesnost ili osećaje. Sijalica, slike, platno,.. sve su to tvorevine bez svesti i zato im treba operator, svesni činilac. Ali, Sopstvo je apsolutna svest i zato samostalna. Zato ne može biti operatora odvojenog od Sopstva.

D: Ja ne mešam pojmove tela i operatera. Pre mogu reći da ukazujem na Krišnine reči u 61. stihu Bhagavad Gite, poglavlje 18.: "Gospod, O Ardžuna, boravi u srcu svako živog bića, i on pomoću sopstvene moći obmane pokreće sva bića, koja kao da su deo neke mašine."

M: Funkcije tela uključuju potrebu za operaterom, to je misao koja se rodila u tvom umu. Pošto je telo "jada", tj. nesvesno, neki svesni operator je potreban. Neki ljudi misle da su jive, pa je Krišna rekao da Bog prebiva u srcu kao operator jive. U

stvari, ne postoje jive, ni operator, izvan njih samih. Sopstvo uključuje sve. Ono je ekran, slike, gledalac, glumac, operater, svetlo, bioskop i sve ostalo. Ti brkaš Sopstvo sa telom i zamišljaš sebe kao nekog ko dela, što je isto kao da gledalac predstavlja sebe kao glumca u bioskopskoj predstavi. Zamisli glumca koji traži da odigra scenu bez ekrana, platna! To je slučaj čoveka koji misli da su njegove akcije odvojene od Sopstva.

D: S druge strane, to je kao da tražimo od gledaoca da igra u filmu. Zato, moramo da naučimo spavajuću svesnost!

M: Akcije i stanja zavise od nečijeg ugla gledanja na stvari. Vrana, slon, zmija, svako od njih kokristi jedan organ za dve svrhe. Jednim okom vrana vidi na obe strane, slonovo surla služi kao ruka i kao nos, a zmija vidi tako dobro kao da čuje svojim očima. Bilo da kažeš da vrana ima oko ili oči, ili da slon ima nos ili ruku, ili da nazoveš zmijske oči ušima, to znači isto. Slično je i u pogledu jnanija, spavajuća budnost, ili svesno spavanje, ili sanjajući san ili sanjajuća svesnost, sve su to imena za istu stvar.

D: Ali imamo posla sa fizičkim telom u fizičkom, budnom svetu! Ako spavamo dok se rad odvija, ili pokušao da radimo dok spavamo, rad će imati greške.

M: Spavanje nije neznanje, to je čisto stanje neke osobe; budnost nije znanje, to je neznanje. Postoji puna svesnost u snu i totalno neznanje u budnom stanju. Tvoja prava priroda obuhvata oboje i proteže se još dalje. Sopstvo je iznad (izvan) oboje: i znanja i neznanja. Spavanje, sanjanje i budno stanje su samo stanja koja se smenjuju pred Sopstvom: ona se nastavljaju bilo da si ih svestan ili ne. To je stanje jnanija, u kojem se smenjuju stanja samadhija, budnosti, snova i dubokog sna, kao što se bikovi kreću, stoje ili bivaju van jarma,

dok putnik spava. Ovi odgovori su sa stanovišta jednog ajnanija, inače se ova pitanja ne bi ni javila.

D: Naravno, ona ne mogu pasti na pamet Sopstvu. Ko bi tu bio da postavi pitanje? Ali, na nesreću, ja još nisam ostvario Sopstvo!

M: Baš je to prepreka na tvom putu. Moraš se odreći ideje da si ajnani i da tek trebaš da ostvariš Sopstvo. Ti si Sopstvo. Da li je ikad postojao trenutak kada nisi bio svestan tog Sopstva?

D: Znači, moramo eksperimentisati sa spavajućom budnošću, ili dnevnom sanjanju?

M: (Smeh)

D: Ja mislim da fizičko telo čoveka uronjenog u samadhi, kao rezultat neprekinute "kontemplacije" na Sopstvo, može postati nepomično iz tog razloga. Može biti aktivno ili neaktivno. Um koji se stvara u takvoj "kontemplaciji" neće biti dodirnut pokretima tela ili čulima; niti je uznemirenje uma preteča fizičke aktivnosti. A druga osoba može da tvrdi da fizička aktivnost skoro sigurno sprečava samadhi ili neprekinutu "kontemplaciju". Šta je Bhagavanovo mišljenje? Vi ste dokaz koji se slaže sa mojim iskazom.

M: Oba iskaza su tačna: ti ukazuješ na sahaja nirvikalpa samadhi, a ta neka druga osoba ukazuje na kevala nirvikalpa samadhi. U drugom slučaju um je utopljen u svetlost Sopstva (a um leži u tami neznanja u dubokom snu); i subjekt pravi razliku između samadhija i aktivnosti nakon buđenja iz samadhija. Osim toga, aktivnost tela, vida, vitalnih sila i uma, kao i raspoznavanje objekata, sve su to prepreke za onog ko želi da postigne kevala nirvikalpa samadhi. Reč "kontemplacija", je često korištena vrlo slobodno, da bi ukazala na forsirani mentalni proces, dok samadhi leži izvan napora. Kako god, u rečniku hrišćanskog misticima "kontemplacija" je sinonim za

samadhi i u tom kontekstu je ta reč i upotrebljena u prethodnim rečenicama.

U sahaja samadhiju, međutim, um je rastvoren u Sopstvo i ne postoji. Razlikovanja i prepreke koje smo ranije spomenuli, ovde ne postoje. Aktivnosti ovakvog bića su kao hranjenje dremljivog dečaka, što može opaziti od strane posmatrača, ali ne i od strane subjekta. Putnik koji spava u kolima u pokretu nije svestan kretanja kola, jer mu je um utopljen u tamu. A sahaja jnani ostaje nesvestan svojih telesnih aktivnosti jer mu je um mrtav, jer je utopljen u ekstazu chidanande (blaženstvo Sopstva).

Razlika između spavanja, kevala nirvikalpa samadhija i sahaja nirvikalpa samadhija je prikazana u sledećoj tabeli, koju je dao [ri Bhagavan:

San (spavanje)	Kevala Nirvikalpa Samadhi	Sahaja Nirvikalpa Samadhi
1) um je živ	1) um je živ	1) um je mrtav
2) potopljen u zaborav	2) potopljen u Svetlost	2) um rastvoren u Sopstvu
	3) kao kofa vezana užetom i ostavljena da leži u vodi bunara	3) kao reka koja se ulila u okean i izgubila identitet
	4) kofa može biti izvučena pomoću drugog kraja konopca	4) reka ne može biti preusmerena iz okeana

Um mudraca koji je ostvari Sopstvo je potpuno uništen. On je mrtav. Ali za posmatrača, on se može činiti kao neko ko ima um kao i svaki laik. Zato "Ja" u mudracu ima samo očiglednu "objektivnu stvarnost". U stvari, ono nema ni subjektivno postojanje, ni objektivnu stvarnost.

2. TIŠINA I SAMOĆA

D: Je li zavet ćutanja koristan?

M: Unutrašnja tišina je samopredavanje. To je življenje bez osećaja ega.

D: Je li samoća neophonda za sannyasina?

M: Samoća je u umu osobe. Ona može biti usred vreve sveta, a da opet zatrži savršenu samoću, mir uma. Takva osoba je uvek u samoći. Druga osoba može živeti u šumi, ali nesposobna da kontroliše um. Ona ne može da reći da živi u samoći. Jer je samoća stav uma. Čovek vezan za svetovne stvari ne može postići samoću, gde god da je. Ali odvojen čovek je uvek u samoći.

D: Šta je mauna?

M: Stanje koje transcendirira govor i misao je mauna. To je meditacija bez mentalne aktivnosti. Pokoravanje uma je meditacija, a duboka meditacija je večiti govor. Tišina je uvek - govoreća. Ona je večiti tok "jezika". To biva prekidano govorom ; reči ometaju ovaj nemi "jezik". Lekcije mogu da zabave osobu satima, a da mu ne pomognu da napreduje. Tišina je trajna i na korist čitavog čovečanstva. Elokvecija je određena tišinom. Oralne lekције nisu tako elokventne kao tišina. Tišina je neprekidna elokvecija. To je najbolji jezik. Postoji stanje u kom reči prestaju i tišina preovladava.

D: Kako onda možemo saopštiti svoje misli jedni drugima?

M: To postaje neophodno ako postoji osećaj dualnosti.

D: Zašto Bhagavan ne prione na posao i detaljno propoveda Istinu ljudima?

M: Kako znaš da ja to ne radim? Da li se propovedanje sastoji od penjanja na binu i prisilnog nametanja volje ljudima? Propovedanje je prosta komunikacija u kojoj se saopštava znanje, a to može da bude urađeno kako treba samo u tišini. Šta misliš o čoveku koji sluša propoved čitav sat i odlazi bez ikakvih utisaka, da će promeniti način života? Uporedi ga sa nekim drugim, koji sedi u svetom prisustvu mudraca i odlazi nakon nekog vremena, a njegova životna perspektiva je potpuno promenjena. Šta je bolje, propovedati glasno bez efekta, ili sedeti u tišini, šaljući unutrašnju snagu?

S druge strane, kako nastaje govor? Postoji apstraktno znanje, odakle izlazi ego, a iz njega proizlaze misli, a misli se pretvaraju u izgovorenu reč. Tako je reč praunuk originalnog izvora. Ako reč može proizvesti efekat, prosudite sami, koliko li moćnije mora biti propovedanje pomoću tišine! Ali ljudi ne razumeju ovu jednostavnu, голу istinu, istinu njihove svakodnevnice, koja je uvek sveprisutno, večno iskustvo. To je istina o Sopstvu. Postoji li iko ko je nesvestan Sopstva? Ali oni ne vole čak ni da čuju tu istinu, dok su tako željni da znaju šta leži iza, o nebu, paklu i reinkaranciji.

Pošto vole misterije, a ne istinu, religije udovoljavaju vernicima, tako da ih na kraju dovode do Sopstva. Koji god način da usvojimo, ipak ćemo morati da se vratimo Sopstvu. Pa zašto onda ne boraviti u Sopstvu, ovde i sada? Biti posmatrač, ili spekulirati o onom svetu, i za to je potrebno Sopstvo; zato što sve to nije odvojeno od Sopstva. Čak i čovek u neznanju kada vidi objekat, vidi samo Sopstvo.

3. KONROLA UMA

D: Kako da kontrolišem um?

M: Nema kontrole uma ako je Sopstvo ostvareno. Ono nastavlja da sija kad um iščezne. U realizovanom čoveku um može biti aktivan ili neaktivan, ali jedino Sopstvo postoji. Zato

um, telo i svet nisu odvojeni od Sopstva; ne mogu ostati odvojeni od Sopstva. Može li postojati išta osim Sopstva? Kada je osoba svesna Sopstva, zašto da brine o tim senkama? Kako oni utiču na Sopstvo?

D: Ako je um samo senka, kako osoba spoznaje Sopstvo?

M: Sopstvo je srce, samoosveteljeno. Osvetljenje proizlazi iz srca i doseže do mozga, u kojem prebiva um. Svet je viđen pomoću uma; tako da ti vidiš svet pomoću reflektovane svetlosti Sopstva. Svet se opaža delovanjem uma. Kada je um osvetljen, on je svestan sveta, ali kad nije, nije ga svestan. Kad je um okrenut ka unutra, ka izvoru osvetljenja, objektivno znanje prestaje i jedino Sopstvo sija u srcu.

Mesec sija, jer reflektuje svetlost sunca. Kad sunce zađe, mesec je koristan da bi videli objekte. Kad sunce izađe, nikom ne treba mesec, iako je njegov disk vidljiv na nebu. Isto je i sa umom i srcem. Um je koristan zbog reflektovane svetlosti. Koristi se za viđenje objekata. Kad se okrene ka unutra, on se spaja sa izvorom svetlosti, koji sija sam od sebe, pa je um kao mesec danju.

Kada je mračno, lampa je neophodna da bi dala svetlost. Ali kad sunce izađe, nema potrebe za lampom, jer su objekti vidljivi. Da bi videli sunce, ne treba nam lampa: dovoljno je samo okrenuti glavu i usmeriti oči ka samoosvetljavajućem suncu. Isto je i sa umom. Da bi videli objekte, neophodna je reflektovana svetlost uma. Da bi videli srce, dovoljno je da se um okrene ka njemu. Onda je um bezvredan, a srce je samo - sijajuće.

D: Nakon napuštanja ovog Ašrama u oktobru, osećao sam vaše prisustvo, koje me je pratilo 10 dana. Sve vreme, dok sam radio, postojala je skrivena struja tog mira i jedinstva, to je bilo skoro kao da imam duplu svesnost koju osoba ima kad je u polusnu tokom dosadnog predavanja. Ali onda je to potpuno

izbledelo i stara zaglupljenost je ponovo nastupila. Rad ne ostvalja vreme da bi se meditiralo u samoći. Je li dovoljno stalno se podsećati na "ja jesam", dok radimo?

M: (Posle kraće pauze). Ako ojačaš um, mir će se nastaviti sve vreme. Njegovo trajanje je proporcionalno snazi uma koja se zadobija ponavljanjem duhovne prakse. I takav um je sposoban da se drži određenog pravca, toka. U tom slučaju, bilo da se uključimo u rad ili ne, tok ostaje nedodirnut i nema prekida, uzemiravanja. Nije rad taj koji te ometa, već ideja da si ti taj koji radi.

D: Je li meditacija neophodna za ojačavanje uma?

M: Ne, ako možeš da zadržiš ideju u umu da to nije tvoj rad. U početku je napor potreban da bi se sećao toga, ali kasnije to postaje prirodno i stalno. Rad će teći onako kako već treba, a tvoj mir će ostati nenarušen. Meditacija je tvoja prava priroda. Ti je tako zoveš sada, jer te druge misli ometaju. Kad se te misli rasprše, ostaješ sam, tj. u stanju meditacije slobodne od misli. To je tvoja prava priroda, koju pokušavaš da zadobiješ držeći se podalje od drugih misli. To izbegavanje drugih misli sada zoveš meditacijom. Ali kad praksa postane jaka, tvoja prava priroda se pokazuje kao istinska meditacija.

D: Druge misli se javljaju još sa većom silinom kad osoba pokuša da meditira!

M: Da, sve vrste misli se jave prilikom meditacije. To je jedino ispravno: jer ono što leži skriveno u tebi, biva iznešeno napolje. Ako se nešto ne pojavi, kako može da se uništi? Misli dolaze spontano, ali samo da bi bile ugašene u svom toku, ovako se jača um.

D: Ponekad ljudi i stvari poprime magloviti, skoro providni oblik, kao u snu. Osoba prestaje da ih opaža kao da su oni izvan, već je to pasivna svest o njihovom postojanju, a

istovremeno ne postoji aktivna svesnost o sopstvenom postojanju. Postoji duboka tišina u umu. Je li to u vreme kada je osoba spremna da zaroni u Sopstvo? Ili je ovo stanje nezdravo i rezultat neke samohipnoze? Treba li da budemo ohrabreni kad zadobijemo privremeni mir?

M: Postoji svesnost koja egzistira istovremeno sa mirnoćom uma. Baš je to stanje kojem treba težiti, koje je cilj. Činjenica da je pitanje postavljeno u ovoj fazi, bez realizacije da je to Sopstvo, ukazuje da je navedeno stanje samo privremeno, ali ne i stalno.

Reč "zaroniti" je pogodna kada postoje ekstravertne tendencije, ali tada um mora biti okrenut i usmeren ka unutra, ostvaruje se njegovo potapanje ispod površine spoljašnjih stvari. Ali kada mirnoća preovladava bez ometanja svesnosti, gde je potreba za "ronjenjem"? Ako ovo stanje nije bilo realizovano kao Sopstvo, napor da se to uradi se može zvati "zaranjanjem". U ovom slučaju, dato stanje je pogodno za realizaciju ili zaranjanje. Zato, zadnja dva pitanja koja si postavio se ne pojavljuju.

D: Um nastavlja da bude pristrasan ako se radi o deci, možda zato što su detinjstvo ili dete često korišetni kao personifikacija ideala. Kako takve sklonosti možemo da prerastemo?

M: Drži se Sopstva. Zašto misliti o deci i našoj reakciji na njih?

D: Ova treća poseta Tiruvanamalajiu se čini kao da je intenzivirala moj osećaj egoizma i to čini moju meditaciju težom. Je li to nebitna prolazna faza ili znak da treba da od sada izbegavam takva mesta?

M: To je imaginarno. Ovo ili neko drugo mesto je unutar tebe. Takve imaginacije treba da prestanu. Mesta nemaju ništa sa aktivnošću uma. Takođe, tvoje okruženje nije samo stvar tvog sopstvenog izbora. Ono je tu i ti treba da se uzdigneš iznad svega toga i da budeš upleten u te stvari.

(Osmogodišnji dečak je seo u salu u 5h popodne, kada se Bhagavan popeo na brdo. Tokom njegovog odsustva, dečak je govorio o yogi i Vedanti na čistom i jednostavnom tamilskom jeziku, slobodno citirajući reči svetaca i svete knjige. Kada je Šri Bhagavan ušao u salu, nakon 45 minuta, preovladavala je tišina. Dvadeset minuta dečak je sedeo u prisustvu Ramane, nije progovorio ni reč, već je samo zurio u njega. Onda su mu suze potekle iz očiju. Obrisao ih je levom rukom i ubrzo je napustio salu, govoreći kako još uvek čeka samorealizaciju).

D: Kako objašavate izvanredne karakteristike dečaka?

M: Karakteristike njegovog prošlog rođenja su veoma snažne u njemu. Ali koliko god jake one mogu biti, one se ne manifestuju očuvane u mirnom, nepokretnom umu. To je u iskustvu svakog čoveka, da pokušaji da se se ožive sećanja ponekad omanu, a nešto bljesne u umu, kad je on u stanju mira i tišine.

D: Kako može buntovan um postati miran i tih?

M: Ili treba sagledati njegov izvor, nakon čega on iščezne, ili se predamo, a to vodi ka istom rezultatu. Samopredaja je isto kao i samospoznanja, i bilo koje od ta dva nužno uključuje samokontrolu. Ego će se potčiniti jedino ako prepozna neku višu silu.

D: Kako pobeći od samsare, za koju se čini da je pravi uzrok nemira u umu? Zar nije odricanje efektno sredstvo za postizanje mirnoće uma?

M: Samsara je samo u tvom umu. Svet ne govori: "Ovde sam, ja sam svet". Ako bi to bio slučaj, on bi bio uvek ovde, a mi bi osećali njegovo prisustvo čak i u snu. Ali pošto sveta nema u snu, on je nestalan. Bivajući nestalan, njemu nedostaje suština. On nema stvarnost odvojenu od Sopstva, pa je veoma lako savladan od tog istog Sopstva. Samo Sopstvo je stalno. Odricanje je kada ne vršimo identifikaciju Sopstva sa ne -

Sopstvom. Kada se ukoloni neznanje koje identifikuje nesopstvo kao Sopstvo, to nesopstvo prestaje da postoji. To je pravo odricanje.

D: Možemo li izvoditi akcije bez vezivanja, ako nema takvog odricanja?

M: Samo jedan atma jnani može biti dobar karma yogi.

D: Da li Bhagavan osuđuje dvaita filozofiju?

M: Dvaita može opstati samo kad identifikuješ Sopstvo sa nesopstvom. Advaita je neidentifikacija.

4. BHAKTI I JNANA

D: Šri Bhagavata objašnjava način da se pronađe Krishna u srcu, pomoću klanjanja svemu i gledanja na sve kao na Gospoda Lično. Je li to pravi put koji će nas voditi ka samorealizaciji? Zar nije lakše obožavati Bhagavana (Boga) u svemu što naš um obuhvati, nego tražiti Sopstvo kroz mentalno ispitvanje, "ko sam ja"?

M: Da, kada vidiš Boga u svemu, da li misliš na Boga ili ne? Zaista moraš misliti na Boga da bi ga video svuda oko sebe. Držanjem Gospoda u svom umu ti radiš dhyanu (meditaciju), a ona je stanje koje prethodi realizaciji. A realizacija može biti u ili o Sopstvu. Ona nikad ne može biti odvojena od Sopstva. Dhyana mora da joj prethodi. Bilo da radiš dhyanu na Boga ili na Sopstvo, to je nebitno, cilj je isti. Ali ne možeš, bilo kojim sredstvima, pobeći Sopstvu. @eliš videti Boga u svemu, pa zašto ne onda u sebi? Ako je sve Bog, zar i ti nisi uključen u sve to? Sam bivajući Bog, je li čudo da je sve Bog? Ovaj metod je preporučan u Šri Bhagavati, i drugde od autoriteta. Ali čak i u toj praksi mora postojati onaj koji vidi i koji misli. Ko je on?

D: Kako videti Boga, koji je sveprožimajući?

M: Videti Boga znači biti Bog. Ne postoji to "sve" odvojeno od Boga, da bi on to prožimao. On jedino jeste.

D: Treba li da čitamo Gitu ponekad?

M: Uvek.

D: Kakav je odnos između jnane i bhakti?

M: Večno, neprekinuto, prirodno stanje prebivanja u Sopstvu je jnana. Da bi se prebivalo u Sopstvu, moraš ga voleti. Pošto je Bog zaista Sopstvo, ljubav prema Sopstvu je ljubav prema Bogu, a to je bhakti. Jnana i bhakti su tako jedno i isto.

D: Dok radim nama japu sat ili više, zapadnem u stanje slično snu. Kada se "probudim", setim se da je moja japa bila prekinuta. Zato pokušam ponovo.

M: "Slično snu", to je tačno. To je prirodno stanje. Zato što si sad povezan sa egom, smatraš da je tvoje prirodno stanje nešto što prekida tvoj rad. Zato moraš da ponavljaš ovo iskustvo, sve dok ne shvatiš da je to tvoje prirodno stanje. Onda ćeš otkriti da je japa irelevantna (tebi strana), ali će i dalje teći automatski. Tvoja sadašnja sumnja je zbog lažnog identiteta, jer ti identifikuješ sebe sa umom koji radi japu. Japa znači držati se jedne misli, da bi se isključile sve ostale. To je njena svrha. Ona vodi u dhyanu (meditaciju), koja će se okončati u jnani ili samorealizaciji.

D: Kako bi onda trebao nastaviti sa nama japom?

M: Osoba ne bi trebala da koristi ime Boga mehanički i površno, bez osećaja devocije. Da bi osoba koristila ime Boga, ona mora da se moli sa čežnjom (žudnjom) i da mu se preda bez rezerve. Samo nakon takve predaje ime Boga je stalno sa osobom.

D: Gde je onda potreba za ispitivanjem ili vicharom?

M: Predaja može imati efekta samo onda kada se ostvari sa punim znanjem šta prava predaja znači. Takvo znanje dolazi nakon ispitivanja i razmišljanja i završava sa sigurnom samopredajom. Nema razlike između jnane i apsolutne predaje Bogu, tj. u mislima, rečima i delima. Da bi bila potpuna, predaja mora biti bezuslovna: bhakta ne može sklapati pogodbe sa Bogom ili da zahteva beneficije. Takva kompletna predaja uključuje sve, to je jnana i vairagya (nemati druge želje), odanost i ljubav.

5. SOPSTVO I INDIVIDUALNOST

D: Zar smrt ne poništava individualnost osobe, tako da ne može postojati ponovno rođenje, kao što reka koja se ulila u okean gubi svoju individualnost?

M: Ali kad vode isparavaju i vraćaju se kao kiša na brda, one opet teku u formi reka i spuštaju se do okeana. Tako i individualnost tokom sna gubi svoju odvojenost, ali ipak se vraća kao individua, prema svojim samskarama, ili prošlim tendencijama. Tako je i sa smrću, i individualnost osobe sa njenim samskarama (mentalna impresija ili tendencija koja se nastavlja iz prošlih života) nije izgubljena.

D: Kako to?

M: Pogledaj drvo čije grane su bile podsečene, a ono ponovo počinje da raste. Sve dok korenje drveta ostaje neoštećeno, ono će nastaviti s rastom. Slično tome, samskare koje su utonule u srce tokom smrti, ali zbog toga nisu nestale, daju povoda za ponovno rođenje u odgovarajuće vreme. Eto kako se jiva ponovo rađa.

D: Kako to da nebrojene jive i veliki univerzum, čije je postojanje uzajamno sa tim jvama, niču iz tako suptilnih samskara koje su potopljene u srcu?

M: Baš kao što veliko banjanovo drvo niče iz malecnog semena, tako jive i ceo univerzum sa svojim imenovanjima i formama niču iz suptilnih samskara.

D: Kako individualnost proizlazi iz apsolutnog Sopstva i kako je njen povratak uopšte moguć?

M: Kao što se iskra javlja iz vatre, tako i individualnost proizlazi iz apsolutnog Sopstva. Iskra se može nazvati egom. U slučaju ajnanija, ego se identifikuje sa određenim objektima istovremeno kad se pojavi. On ne može opstati bez takve povezanosti sa objektima. Ta povezivanja su zbog neznanja, ajnane, pa je uništenje tog neznanja cilj ulaganja napora aspiranta. Ako je tendencija identifikacije ega sa objektima uništena, on postaje čist i može da se stopi sa svojim izvorom. Pogrešna identifikacija sebe sa telom je "dehatma-buddhi" ili "Ja sam telo" ideja. To mora da prestane, pa će uslediti dobri rezultati prakse.

D: Kako to da iskorenim?

M: Ti postojiš u sushuptiju (snu bez snova) bez povezanosti sa telom i umom, ali si u druga dva stanja povezan sa njima. Ako si jedno sa telom, kako možeš postojati bez tela tokom sushuptija? Možeš da se odvojiš od onog što je spoljašnje za tebe, ali ne i od onog što je jedno sa tobom. Zato ego ne može biti jedno sa telom. To mora biti shvaćeno u budnom stanju. Tri stanja su proučavana da bi se došlo do ovog saznanja.

D: Kako može ego, koji je vezan za dva stanja, nastojati da realizuje TO, koje uključuje sva tri stanja?

M: Čisti ego se doživljava u intervalu između dva stanja, ili između dve misli. Ego je kao crv koji napušta jedan oslonac tek

kad uhvati naredni. Njegova prava priroda se spoznaje kada on nije u kontaktu sa objektima i mislima. Treba da predočiš sebi taj interval kao trajnu, nepromenljivu Realnost, tvoje pravo Biće, kroz uverenje koje ćeš zadobiti proučavanjem tri stanja: jagrat (budno stanje), svapna (sanjanje) i sushupti (spavanje bez snova).

D: Mogu li da ne ostanem u sushuptiju dokle god želim, a takođe i da budem u tom stanju kad hoću, baš kao da sam u budnom stanju? Kakvo je jnanijevo iskustvo o ova tri stanja?

M: Sushupti postoji takođe i u tvom budnom stanju. Ti si u sushuptiju čak i sada. U to treba svesno ući i dosegnuti u ovom budnom stanju. Nema stvarnog dolaska i odlaska iz toga. Biti svestan sushuptija u jagrat (budnom) stanju je jagrat-sushupti, a to je samadhi.

Ajnani ne može dugo ostati u sushuptiju, jer je prisiljen svojom prirodom da izađe iz njega. Njegov ego nije mrtav i stalno će se pojavljivati, opet i opet. Ali jnani slama ego na njegovom izvoru. Može se činiti da on ponekad izranja i u slučaju janija, kao da je prisiljen na to zbog prarabdhe. I u slučaju jnaja, za sve spoljne svrhe, čini se da prarabda podržava ili održava ego, kao što je to slučaj sa ajnanijem. Ali postoji bitna razlika, jer kada se ajnanijev ego pojavljuje, on je sasvim u neznanju u vezi svog izvora. Drugim rečima, ajnani nije svestan svog sushuptija u svojim stanjima snevanja i budnosti. U slučaju jnaja, naprotiv, javljanje ili postojanje ega je očigledno, ali on uživa u svom neprekidnom, transcendentalnom iskustvu, uprkos takvom očiglednom javljanju i postojanju ega, držeći svoju pažnju (lakshya) usmerenu uvek na Izvor. Ovaj ego je bezopasan, on je samo kostur zapaljenog užeta, iako ima formu, on je beskoristan, ne može njim da se veže bilo šta. Osoba koja stalno drži svoju pažnju na Izvor, kao rezultat će imati rastapanje ega u Izvoru, kao lutka od soli u moru.

D: Kakav je značaj raspeća?

M: Telo je je krst. Isus, sin čovečiji, je ego, ili "ja sam telo" ideja. Kada je sin čovečiji razapet na krstu, ego nestaje i ono što preostaje je Apsolutno Biće (postojanje). To je uskrsnuće slavnog Sopstva, Hrista, sina Božijeg.

D: Ali kako opravdati raspinjanje? Zar ubistvo nije strašni zločin?

M: Svako vrši samoubistvo. Večno, puno blaženstva, prirodno stanje je ugušeno životom u neznanju. Na ovaj način sadašnji život postoji na osnovu ubijanja večne, pozitivne egzistencije. Zar to nije pravi slučaj samoubistva? Zato, zašto brinuti o ubijanju, i sl.?

D: Šri Ramakrishna kaže da nirvikalpa samadhi ne može trajati duže od dvadeset i jedan dan. Ako osoba bude uporna i nastavi s tim, umreće. Je li to činjenica?

M: Kada je prarabdha iscrpljena, ego je potpuno rastvoren, bez ostavljanja bilo kakvog traga iza sebe. To je konačno oslobođenje (nirvana). Ukoliko prarabdha nije iscrpljena, ego će se ponovo javiti, a nama se čini da se to dešava i sa jivanmuktama (onima oslobođenima dok su još u telu).

6. SAMOREALIZACIJA

D: Kako mogu ostvariti samorealizaciju, ili ostvarenje Sopstva?

M: Realizacija nije nešto što treba da se dobije ponovo, ona je već prisutna. Sve što je potrebno je da se otarasimo misli: "Ja nisam ostvario". Tišina i mir su realizacija. Ne postoji ni trenutak kad Sopstvo ne postoji. Sve dok postoji sumnja ili osećaj nerealizovanosti, trebaš da pokušavaš da se rešiš tih misli. One postoje zbog identifikacije Sopstva sa ne - Sopstvom.

Kad ne - Sopstvo nestane, samo Sopstvo preostaje. Da bi se imali šanse za to, dovoljno je otkloniti ograničenja. Jer to nije doneto sa nekoga drugog mesta.

D: Pošto realizacija nije moguća bez vasana- kshaya (uništenje vasana), kako da ostvarim to stanje u kojem su vasane (mentalne tendencije koje se nastavljaju iz prošlih života) efikasno uništene?

M: Ti si u tom stanju upravo sada!

D: Znači, pridržavanjem za Sopstvo, vasane bi trebalo da budu uništene kako i kada se pojave?

M: One će same biti uništene ako ostaneš ono što jesi.

D: Kako bi trebalo da ostvarim Sopstvo?

M: Nema ostvarivanja Sopstva. Ako Sopstvo treba dostići, to bi moglo značiti da Sopstvo nije ovde i sada, i da tek treba da se dobije. A ono što se ponovo dobije, može biti i izgubljeno. Tako da bi bi Sopstvo bilo nestalno. Ono što nije trajno, stalno, nije vredno naših stremljenja. Zato kažem da Sopstvo nije zadobijeno. Ti si Sopstvo, ti si već TO. Činjenica je da si u neznanju svog blaženog stanja. Neznanje skriva i stavlja veo preko čistog Sopstva, koje je Blaženstvo. Pokušaji su usmereni samo na uklanjanje tog vela neznanja, koje je ništa drugo nego pogrešno znanje. To pogrešno znanje je pogrešna identifikacija Sopstva sa telom, umom,... Ona mora nestati, a onda samo Sopstvo preostaje.

Zato je realizacija za svakoga. Ona ne pravi razliku između aspiranata. Ta sumnja, da li si u stanju da ostvariš Sopstvo, kao i mišljenje "ja nisam ostvario" su same po sebi prepreke. Budi oslobođen tih prepreka.

D: Kakva je korist od samadhija i da li misli tada opstaju?

M: Samo samadhi može otkriti Istinu. Misli bacaju veo preko stvarnosti, i TO nije ostvareno kao takvo u drugim stanjima, osim u samadhiju. U samadhiju postoji jedino osećaj "ja jesam" i nema misli. Iskustvo "ja jesam" je biti miran.

D: Kako mogu da ponovim iskustvo samadhija ili mirnoće koje dobijam ovde?

M: Tvoje sadašnje iskustvo nastaje usled uticaja atmosfere u kojoj se nalaziš. Možeš li ga imati van ovog ambijenta? Iskustvo je kratkotrajno. Sve dok ne postane stalno, praksa je neophodna.

D: Osoba ponekad ima snažne bljeskove svesnosti, čiji je centar izvan običnog selfa, i koji se čine sveobuhvatnim. Bez zalaženja u filozofske koncepte, šta bi mi Bhagavan savetovao da radim u vezi ostvarenja, održavanja i produžavanja ovih retkih bljeskova? Da li abhyasa (duhovna praksa) u takvim iskustvima uključuje povlačenje?

M: Spolja! Za koga je to unutra ili spolja? To može da postoji sve dok postoje subjekat i objekat. Za koga od to dvoje? Nakon istraživanja, shvatićeš da se to razrešava samo u subjektu. Ispitaj ko je subjekt, a to ispitivanje će te odvesti do čiste svesnosti koja je iznad (izvan) subjekta. Obični self je um. Taj um ima ograničenja. Ali čista svesnost je izvan ograničenja i do nje se stiže ispitivanjem, kako je već ukratko objašnjeno.

Zadobiti: Sopstvo je uvek ovde. Samo treba da ukloniš veo koji sprečava otkriće Sopstva.

Zadržati: Jednom kad se ostvari Sopstvo, to postaje tvoje direktno i neposredno iskustvo. Ono nikad ne može biti izgubljeno.

Proširiti: Ne postoji način da se proširi iskustvo Sopstva, jer je ono uvek kakvo jeste, bez skupljanja i širenja.

Povlačenje: Boraviti u Sopstvu je samoća. Jer ne postoji ništa što je strano Sopstvu. Povlačenje treba da postoji u vezi jednog

mesta ili stanja u drugo. Ne postoji ništa što je odvojeno od Sopstva. Pošto je sve Sopstvo, povlačenje je nemoguće i nepojmljivo.

Abhyasa (duhovna praksa) je samo prevencija od ometanja ovog inherentnog mira. Ti si uvek u tvom prirodnom stanju, bilo da radiš abhyasu ili ne... Ostati ono što jesi, bez sumnji i pitanja, to je tvoje prirodno stanje.

D: Prilikom ostvarenja samadhija, da li osoba dobija takođe i sidije?

M: Da bi se sidiji prikazali drugima, moraju postojati ti drugi da bi ih videli. To znači, nema jnane u onom ko prikazuje sidije. Zato, sidiji nisu vredni da se o njima misli; samo janana je cilj i ona biva postignuta.

D: Da li moje ostvarenje pomaže drugima?

M: Da, to je najbolja moguća pomoć koja se može pružiti drugima. Oni koji su otkrili velike istine su uradili to u mirnim dubinama Sopstva. Ali u stvari nema "drugih" kojima treba pomoći. Realizovan čovek vidi samo Sopstvo, baš kao što zlatar samo vidi zlato dok mu određuje vrednost u raznom nakitu napravljenom od zlata. Ako identifikuješ sebe sa telom, za tebe postoje forma i ime. Ali kad transcendiraš telesnu svesnost, "ostali" takođe nestaju. Realizovana osoba ne vidi svet drugačijim od sebe.

D: Zar ne bi bilo bolje ako bi se sveci mešali sa ostalim ljudima?

M: Ne postoje "ostali" da bi se mešali sa njima. Sopstvo je jedina realnost.

D: Zar ne bih trebao da se trudim da pomognem svetlu koji pati?

M: Sila koja je kreirala tebe, kreirala je i svet. Ako može da se brine o tebi, na sličan način može da se brine i o svetlu. Ako je

Bog stvorio svet, njegov je posao da se o njemu brine, a ne tvoj.

D: Zar nije naša dužnost da budemo patriote?

M: Tvoja dužnost nije da budeš ovo ili ono. "JA SAM ONAJ KOJI JESTE", to je sumira svu istinu. Metod se ukratko može izložiti u "budi miran". A šta ta mirnoća znači? Znači "uništi sebe", jer su svaka forma ili ime izvor nevolje. "Ja - ja" je Sopstvo. "Ja sam to" je ego. Kada je "Ja" održavano jedino kao "Ja", to je Sopstvo. Kada ono odleti i zastrani, govoreći "Ja sam ovo ili ono, ja sam takav ili onakav", to je ego.

D: Ko je onda Bog?

M: Sopstvo je Bog. "Ja jesam" je Bog. Ako bi Bog bio odvojen od Sopstva, on bi morao biti Bog bez Sopstva, što je apsurdno. Sve što je potrebno da bi se ostvarilo Sopstvo je da ostanemo mirni. Šta je može biti lakše od toga? Zato je atma vidya (znanje o sebi) najlakša za ostvarenje.

7. GURU I NJEGOVA MILOST

D: Šta je guru kripa (milost gurua)? Kako ona vodi do samorealizacije?

M: Guru je Sopstvo. Ponekad, tokom svog života, čovek postaje nezadovoljan, pa traži zadovoljenje svojih želja kroz molitvu Bogu, i sl. Um mu postaje postepeno pročišćen dok on čezne da spozna Boga, više da bi dobio njegovu milost, nego da zadovolji svoje svetovne želje. Onda se milost Božija počinje da manifestuje. Bog dobija formu Gurua i pojavljuje se pred aspirantom, podučava ga istini, a pored toga, samim prisustvom mu pročišćava um. Učenikov um zadobija snagu i zato je sposoban da se okrene ka unutra. Meditacijom se

dotatno pročišćava i ostaje miran, bez i najmanjih oscilacija. To mirno prostranstvo je Sopstvo.

Guru je i "spoljni" i "unutrašnji". "Spolja" on forsira um učenika da se okrene ka unutra, a "iznutra" on privlači um ka Sopstvu i pomaže da se učenikov um smiri. To je guru kripa - milost gurua. Ne postoji razlika između Boga, Gurua i Sopstva.

D: U Teozofskom društvu ljudi meditiraju da bi pronašli učitelje koji će ih voditi.

M: Učitelj je unutra. Meditacija je sredstvo da se odstrani ideja neznanja, da je Učitelj samo spolja. Ako bi on bio samo stranac koga treba očekivati, on bi takođe mogao i da nestane. Kakva je korsit od takvog privremenog bića? Ali sve dok misliš da si odvojen, ili da si telo, toliko dugo je Učitelj potreban, i činiće se kao da je i on samo telo. Kad pogrešna identifikacija osobe sa telom prestane, Učitelj će biti viđen kao ništa drugo do Sopstvo.

D: Da li će Guru da nam pomogne da spoznamo Sopstvo kroz inicijaciju, i sl.?

M: Da li te Guru drži za ruku i šapuće u uvo? Možeš umisliti da je on isto što i ti. Jer ti misliš da si telo, pa možeš pomisliti da i ga i on takođe ima, da uradi nešto opipljivo za tebe. Njegov rad se odvija unutra, u spiritualnom carstvu (oblasti).

D: Kako Guru biva pronađen?

M: Bog, koji je imanentan, u svojoj milosti oseća sažaljenje prema voljenom obožavatelju i manifestuje se prema stepenu njegovog razvoja. Obožavatelj misli da je on čovek i očekuje odnos između dva fizička tela. Ali Guru, koji je Bog ili inkarnirano Sopstvo, deluje iznutra, pomaže čoveku da vidi greške na svom putu i vodi ga pravom stazom, sve dok ne ostvari Sopstvo unutar sebe.

D: Šta bi onda obožavalac (učenik) trebalo da radi?

M: Može jedino da se ponaša u skladu sa rečima Gurua i da radi na sebi, unutar sebe. Guru je oboje, i "spolja" i "iznutra", tako da kreira uslove koji učenika vode ka unutra i u isto vreme priprema "unutrašnjost" da bi učenika usmerio ka centru. Zato on kao da gura "spolja" i vuče "iznutra", tako da učenik postane fiksiran na Centar. Misliš da svet može biti pokoren tvojim ličnim naporom. Kada si frustriran na spoljašnjem planu, povučen ka unutra, onda osetiš: "Oh, postoji sila veća od čoveka!"

Ego je kao vrlo moćan slon, koji ne može biti kontrolisan od strane bilo koga slabijeg od lava, koji je, u ovom slučaju niko drugi do Guru, čiji pogled čini da ego, sličan slonu, zadrhti i umre. Ti ćeš saznati blagovremeno da tvoja slava leži tamo gde ti prestaješ da postojiš. Da bi zadobio to stanje, treba da se predaš. Onda Guru vidi da si u pogodnom stanju da primiš vodstvo i on te vodi.

D: Kako može tišina Gurua, koji ne daje inicijaciju, niti radi bilo koji opipljiv akt, biti moćnija od njegovi reči, i sl.? Kako je takva tišina bolja nego pručavanje spisa?

M: Tišina je najsnažnija forma delovanja. Koliko god obimni i jasni spisi mogu biti, oni ne postižu efekat. Guru je tih i milost nadjačava sve. Ova tišina je obimnija i jasnija nego svi spisi zajedno.

D: Ali kako obožavatelj zadobija sreću?

M: Obožavalac se predaje Guruu, što znači da nema ostataka individualnosti koje zadržava. Ako je nečija predaja potpuna, sav osećaj selfa je otišao i onda nema bede i žalosti. Večno Biće je ništa drugo do sreća. To dolazi kao otkrovenje.

D: Kako mogu dobiti milost?

M: Milost je Sopstvo. To se ne može steći. Samo treba da znaš da ono postoji. Sunce je samo svetlost. Ono ne vidi tamu. A ti ipak pričaš o tami, bežeći kad se sunce približava. Tako i učenikovo neznanje, kao fantom tame, nestaje kad pogleda Gurua. Okružen si svetlošću sunca, a ipak, ako želiš da vidiš sunce, moraš se okrenuti ka njegovom pravcu i gledati u njega. Tako se i milost pronalazi odgovarajućim pristupom, iako je ovde i sada.

D: Zar milost ne može ubrzati sazrevanje tragaoca?

M: Prepusti to Guruu. Predaj mu se bez rezerve. Jedna od dve stvari treba da se uradi: ili se predaj, jer si shvatio svoju nesposobnost i potrebu da ti pomogne viša sila, ili ispituj izvor bede, idi ka Izvoru i utopi se u Sopstvo. Oba puta vode ka slobodi od bede. Bog ili Guru nikad ne napuštaju obožavaoca koji se predao.

D: Kakvo je značenje padanja na kolena pred Guruom ili Bogom?

M: Klečanje označava opadanje ega, a takođe i stapanje sa Izvorom. Bog ili Guru ne mogu biti prevareni spoljnim aktom savijanja kolena, klanjanjem ili ležanjem (kao prut). Oni vide da li je ego prisutan ili ne.

D: Zar mi Bhagavan neće dati malo prasada sa svog lista (koji služi kao tanjir), kao znak milosti?

M: Jedi bez razmišljanja o egu. Onda ono što jedeš postaje Bhagavanov prasada.

D: Zar nije pismen, tj. obrazovan čovek kvalifikovaniji za prosvetljenje, pa mu onda nije potrebna guru kripa, milost gurua?

M: Čak i obrazovan čovek mora da se pokloni pred nepismenim mudracem. Nepismenost je neznanje, a obrazovanost je

naučeno neznanje. Oboje je neznanje za pravi cilj. Mudrac je u neznanju u drugom smislu. On je u neznanju, jer nema "drugih" za njega.

D: Zar se milost Gurua ne dobija i poklonima koji mu se nude? Posetioци nude poklone Bhagavanu.

M: Zašto donose poklone? Zar ih ja želim? Čak i kad ih odbijem, oni mi ih guraju. Zašto? Zar to nije kao davanje mamca da bi se ulovile ribe? Je li pecaraš željan da ih hrani? Ne, on želi da jede ribu!

D: Je li Teozofska ideja davanja uzastopnih inicijacija pre zadobijanja mokshe (oslobođenja) tačna?

M: Oni koji zadobiju mokshu u jednom životu, prošli su kroz sve inicijacije u prošlim životima.

D: Teozofi kažu da jnaniji posle smrti moraju da se odluče između 4 - 5 pravaca delovanja, ali nije nužno da to bude u ovom svetu. Šta je Bhagavanovo mišljenje?

M: Neki mogu da se late nekog posla, ali ne svi.

D: Jeste li svesni bratstva nevidljivih Rishija?

M: Ako su nevidljivi, kako ih možeš videti?

D: U svesti.

M: Nema ničeg spoljašnjeg u svesnosti.

D: Mogu li ih shvatiti?

M: Ako shvatiš svoju stvarnost, onda će ti to o rishijima i Učiteljima biti potpuno jasno. Postoji samo jedan Guru, a to je Sopstvo.

D: Je li reikarnacija istinita činjenica?

M: Reinkarnacija postoji toliko dugo dok postoji neznanje. U stvari uopšte ne postoji reinkarnacija, ni sada, ni pre. Niti će je biti od sada. To je istina.

D: Može li yogi znati o svojim prošlim životima?

M: Da li znaš svoj sadašnji život, pa želiš da znaš o prošlom? Pronađi prvo sadašnji, pa će sve ostalo da usledi. Čak i sa sadašnjim ograničenim znanjem toliko patiš. Zašto da se opteretiš sa još više znanja? @eliš li li da patiš još više?

D: Da li Bhagavan koristi okultne moći da pomogne ostalima da ostvare Sopstvo, ili je sama činjenica da je Bhagavan realizovan dovoljna za to?

M: Duhovna moć samorealizacije je mnogo moćnija od korištenja svih okultnih moći. Ukoliko nema ega u mudracu, nema "drugih" za njega. Šta je najveća korist koja ti može biti dodeljena? To je sreća, a ona se rađa u miru. Mir može da vlada samo tamo gde nema uznemirenja, a uznemirenja postoje zbog misli koje izranjaju iz uma. Kada um nije prisutan, vlada savršen mir. Ukoliko osoba nije uništila um, ne može zadobiti mir i biti sretna. A ako neko sam nije sretan, on ne može darovati sreću "drugima". Ali pošto nema tih "drugih" za mudraca koji nema um, sama činjenica da je mudrac ostvario samorealizaciju je dovoljna da učini "druge" sretnima.

8. MIR I SREĆA

D: Kako mogu steći mir? Ne čini mi se da to mogu ostvariti kroz vicharu.

M: Mir je tvoje prirodno stanje. Um je taj koji ga ometa. Svoju vicharu sprovodiš samo u umu. Ispitaj šta je um i on će nestati. Ne postoji tako nešto kao um, a da je odvojeno od misli. Ipak, zbog pojavljivanja misli, ti pretpostavljaš nešto iz čega misli

započinju i zoveš to umom. Kada ispituješ da bi video šta je to, nalaziš da ne postoji ništa što zovemo umom. Kad um iščezne, ostvarićeš večni mir.

D: Kroz poeziju, muziku, japu, bhajane, prizore divne prirode, čitanje duhovnih stihova,..., osoba ima ponekad iskustvo sveopšteg jedinstva. Je li to osećanje duboki blaženi mir (u kome lični self nema postojanje) isti kao ulazak u srce, o kome Bhagavan govori? Da li će takva praksa voditi dubljem samadhiju i konačno ka ponaj viziji stvarnosti?

M: Postoji sreća kad su prijatne stvari predstavljene umu. To je sreća koja je svojstvena Sopstvu i nema druge sreće. I to nije strano i daleko. Ti zaranjaš u Sopstvo u prilikama koje smatraš prijatnim. To zaranjanje rezultuje u samopostojećem blaženstvu.

Ali asocijacija ideja je odgovorna za to što si neopravdano povezoao blaženstvo sa drugim stvarima ili događajima, dok je u stvari to blaženstvo u tebi. U tim okolnostima ti zaranjaš u Sopstvo, mada nesvesno. Ako to radiš svesno, sa ubeđenjem koje dolazi od iskustva koje je identično sa srećom koja je zaista Sopstvo, jedina stvarnost, to nazovi realizacijom. @elim da uroniš svesno u Sopstvo, u srce.

MAHARIŠIJEVO JEVANĐELJE

KNJIGA II

1. SAMOISPITIVANJE

Učenik (devotee): Kako osoba može da ostvari Sopstvo?

Maharishi: Čije Sopstvo? Okrij to.

D: Moje, ali ko sam ja?

M: Sam saznaj.

D: Ne znam kako.

M: Samo razmisli o pitanju? Ko je taj ko kaže: "Ne znam?" Ko je "ja" u toj izjavi? Šta nije poznato?

D: Neko ili nešto u meni.

M: Ko je taj neko? U kome?

D: Možda neka sila.

M: Saznaj to.

D: Zašto sam rođen?

M: Ko je rođen? Odgovor je isti na sva tvoja pitanja.

D: Ko sam ja, onda?

M: (Smeškanje) Došao si da mene ispituješ? Moraš reći ko si ti.

D: Koliko god se trudio, ne čini mi se da dostižem to "ja". Njega nije lako opaziti.

M: Ko je taj koji misli da "ja" nije primetno? Postoje li dva "ja" u tebi, pa jedno nije primetno za drugo?

D: Umesto ispitivanja "Ko sam ja?", mogu li da postavim sebi pitanje "Ko si ti?", jer moj um može onda biti fiksiran na tebe, koga smatram da si Bog u obliku Gurua. Možda bih bio bliže cilju moje potrage pomoću takvog ispitivanja, nego da pitam "Ko sam ja?"

M: Koju god formu tvoje ispitivanje može da poprimi, na kraju moraš doći do "ja", do Sopstva. Sva ta razlikovanja koja se prave između "ja" i "ti", na Gurua i učenika,..., su samo znakovi nečijeg neznanja. Jedino "Ja - vrhovni, najviši" zaista jeste. Misliti drugačije je samoobmanjivanje. Postoji jedna Purana, o mudracu Ribhuu i njegovom učeniku Nidaghai, posebno poučna u ovom kontekstu.

Iako je Ribhu podučavao svog učenika o vrhovnoj Istini o Jednom jedinom Brahmanu, Nidagha, uprkos svojoj učenosti i razumevanju, nije imao dovoljno ubeđenje da prihvati i sledi stazu jnane, već se vratio u svoj rodni grad da vodi život posvećen pridžavanju ceremonijalne religije. Ali mudrac je voleo svog učenika, baš kao što je i učenik poštovao njega. Uprkos svom poodmaklom dobu, Ribhu je došao u učenikov grad, samo da vidi koliko daleko je učenik stigao u procesu prerastanja ritualizma. Ponekad bi mudrac dolazio prurušen, tako da je mogao da posmatra kako će se Nidagha ponašati u situacijama kad ne zna da je kraj njega njegov Guru.

Jednom prilikom je Ribhu, koji se maskirao u seljaka, pronašao Nidaghu kako netremice gleda kraljevsku povorku. Nidagha ga nije prepoznao, pa je u liku seljaka počeo da se raspituje oko čega vlada tolika gužva i rečeno mu je da kralj ide sa svojom povorkom.

"Oh! To je kralj. On ide sa povorkom! Ali gde je?" upita seljak.

"Tamo, na slonu", reče Nidagha.

"Kažeš da je kralj na slonu. Da, vidim dvojicu", reče seljak, "Ali koji je od njih kralj, a ko slon?"

"Šta!" uzvinu Nidagha, "Vidiš ih oboje, ali ne vidiš da je kralj čovek koji je odozgo, a da je životinja dole slon? U čemu je korist govoriti čoveku poput tebe?"

"Molim te, ne budi nestrpljiv sa nezalicom kao što sam ja", preklinjao je seljak. "Ali rekao si "gore" i "dole", šta to znači?"

Nidagha nije mogao više da izdrži. "Vidiš kralja i slona, jedan je gore, drugi dole. Ipak želiš znati šta znači "gore" i "dole"? prasnuo je Nidagha. "Ako viđene stvari i izrečene reči mogu tako malo da ti kažu, samo akcija može da te poduči. Nagni se napred i videćeš."

Seljak je učinio kako mu je rečeno. Nidagha se popeo na njegovu ramena i rekao: "Sada znaš. Ja sam odozgor kao kralj, ti si dole, baš kao slon. Je li to dovoljno jasno?"

"Ne, ne još", bio je seljakov brzi odgovor. "Rekao si da si ti gore kao kralj, a da sam ja dole kao slon. "Kralj", "slon", "dole", "gore", dotle mi je jasno. Ali molim te, reci mi šta znači "ja" i "ti"?"

Kada je Nidagha bio iznenada suočen sa moćnim problemom definisanja "ti", odvojenog od "ja", svetlo je svanulo u njegovom umu. Smesta je skočio i spustio se dole, pao pred Guruova stopala, govoreći: "Ko bi drugi osim mog poštovanog Gurua, Ribhua, mogao ovako da povuče moj um od površnosti fizičke egzistencije do istinskog Bića Sopstva? Oh, dobroćudni Guru, žudim za tvojim blagoslovima".

Zato, dok je tvoj cilj da transcendiráš ovde i sada sve površnosti fizičkog postojanja kroz atma vicharu, gde je prostor za pravljenje razlika između "ja" i "ti", koji se odnose samo na telo? Kad okreneš um ka unutra, tražeći izvor misli, gde je "ti" i gde je "ja"? Treba da tražiš i budeš Sopstvo koje uključuje sve.

D: Ali zar nije smešno da "ja" treba da traga za "ja"? Zar nije ispalo da je ispitvanje "Ko sam ja?" prazna formula? Ili treba da postavljam to pitanje neprekidno, ponavljajući ga kao mantru?

M: Samoispitivanje sigurno nije prazna formula. To je više nego ponavljanje bilo koje mantrе. Ako bi "Ko sam ja?" bilo samo mentalno pitanje, ne bi imalo nikakvu vrednost. Svrha samoispitivanja je da se celokupni um fokusira na svoj izvor. Tako da to nije slučaj u kome "ja" traži neko drugo "ja".

Samoispitivanje nije prazna formula, jer uključuje intenzivnu aktivnost celokupnog uma da ostane čvrto uravnotežen u čistoj svesnosti Sopstva. Samoispitivanje je nepogrešivo sredstvo, jedino direktno, da se ostvari neuslovljeno, apsolutno Biće, koje ti zaista jesi.

D: Zašto bi trebalo samo samoispitivanje smatrati direktnim sredstvom ka jnani?

M: Zato što svaka vrsta sadhane (prakse), osim atma vichare, unapred pretpostavlja zadržavanje uma kao instrumenta koji će vršiti sadhanu, i da bez uma ona ne može biti praktikovana. Ego može da poprimi razne i suptilnije forme na raznim nivoima nečije prakse, ali da sam nikad ne bude uništen. Kada je Janaka uzviknuo: "Sada sam otkrio ko je lopov koji me je upropaštavao sve ovo vreme. On treba da bude savladan bez odlaganja", Kralj je u stvari mislio na ego ili na um.

D: Ali lopov može biti valjano uhapšen i pomoću drugih sadhana (praksi).

M: Pokušaj da se savlada ego ili um pomoću sadhane koja je drugačija od atma vichare, je kao kad bi lopov obukao odeću policajca da bi uhvatio lopova, koji je on sam. Samo atma vichara može da otkrije istinu da ni ego ni um u stvari ne postoje, i da osposobi osobu da ostvari čisto, neizdiferencirano Biće Sopstva ili Apsoluta. Kada se ostvari Sopstvo, ne preostaje ništa što treba znati, jer je ono savršeno blaženstvo, ono je Sve.

D: U ovom životu opsednutom ograničenjima, mogu li ikada ostvariti blaženstvo Sopstva?

M: To blaženstvo Sopstva je uvek sa tobom, i sam ćeš to saznati, ako bi ozbiljno tragao za njim. Uzrok tvoje nesreće nije zato što nešto nemaš, već je to u tebi u obliku ega. Sebi namećeš ograničenja i onda činiš uzaludne napore da ih transcendiraš. Sva nesreća je zbog ega, sa njim dolaze sve tvoje nevolje. Kakva je korist u tome da pripišeš dešavanjima u tvom životu ulogu izvora tvoje bede, koja je u stvari unutar tebe? Kakvu sreću možeš dobiti od stvari koje su spoljašnje u odnosu na tebe? Kad ih dobiješ, koliko dugo će trajati?

Ako bi se odrekao ega i spržio ga prostim ignorisanjem, bio bi slobodan. Ako ga prihvatiš, to će ti nametnuti ograničenja i baciti te u uzaludnu borbu da ga transcendiraš. To je način na koji je lopov želeo da "uništi" Kralja Janaku. Biti Sopstvo koje ti zaista jesi, je jedino sredstvo da se ostvari blaženstvo koje je zauvek tvoje.

D: Pošto nisam ostvario istinu da jedino Sopstvo postoji, zar ne bi trebao da usvojim bhakti ili yoga marga (duhovni put) kao pogodnije za svrhe sadhane (prakse), nego vichara margu? Nije li ostvarenje nečijeg Apolutnog bića, Brahma jnane, nešto sasvim nedostižno za laika kao što sam ja?

M: Brahma jnana nije znanje koje treba steći, pa tim sticanjem osoba može dobiti sreću. To je je perspektiva neznanja, od koje osoba treba da odustane. Sopstvo koje želiš da spoznaš si zaista ti sam. Tvoje neznanje uzrokuje tvoju nepotrebnu žalost, kao što su deset glupaka žalili za gubitkom desetog čoveka, koji u stvari nikad i nije bio izgubljen.

Deset budala iz priče su prešli gaz reke, pa kad su stigli na drugu obalu, želeli su biti sigurni da su svi bezbedno prešli reku. Jedan od njih je počeo da broji, ali je brojao ostale, sebe je izostavio. "Vidim samo devetoricu, izgleda da smo izgubili jednog od nas. Ko bi to mogao biti?", reče on. "Jesil li pravilno brojao?", upita drugi, i sam izvrši brojanje. Ali i on izbroja samo devetoricu. Jedan za drugim, svako od njih izbroja samo devet,

propuštajući da broji i sebe. "Ima nas samo devet", svi su se složili, "ali ko je taj koga smo izgubili?", pitali su se. Svaki napor koji su uložili da pronađu onog što "nedostaje" je propao. "Ko god da je, udavio se", reče najsentimentalnija budala, "izgubili smo ga". Izgovorivši to, počeo je da plače, a takođe i ostali.

Videći ih kako plaču na obali reke, jedan saosećajni putnik je ispitao slučaj. Oni ispričaše šta se desilo i da nakon brojanja pripadnika svoje grupe više puta, nisu mogli da ustanove da ih ima više od devet. Čuvši priču, ali videvši deset ljudi pred njim, putnik je shvatio šta se dešava. Da bi ih naterao da ih zaista ima deset, da su svi bezbedno prešli reku, on im reče: "Neka svako od vas broji za sebe, serijski, jedan, dva, tri,..., dok vam budem svakom opalio po jedan šamar, tako da svi možete biti sigurni da ste uključeni u brojanje, i to samo jednom. Deseti čovek, koji vam nedostaje, će biti pronađen." Kad su čuli ovo, obradovaše se zbog mogućnosti da pronađu svog izgubljenog druga i prihvatiše metod koji je predložio putnik.

Dok je putnik šamarao svakog od njih po redu, budala koja je dobila šamar je glasno brojala. "Deset", reče zadnja budala koja je dobila poslednji šamar. Zbunjeno su gledali jedni u druge. "Ima nas deset", rekli su jednoglasno i zahvaljivali putniku što je otklonio njihovu tugu. To je priča. Odakle je deseti čovek doveden? Je li ikada bio izgubljen? Znajući da je on sve vreme bio tu, jesu li naučili nešto novo? Uzrok tuge nije bio stvarni gubitak jednog od njih, uzrok je bilo njihovo neznanje, njihova pretpostavka da je jedan od njih bio izgubljen (iako nisu mogli da ustanove ko je to), pošto su brojali samo devetoricu.

Sličan je slučaj i sa tobom. Zaista nema razloga da budeš jadan i nesretan. Ti sam namećeš ograničenja svojoj istinskoj prirodi Beskrajnog Bića, i onda plačeš kako si samo ograničeno biće. Onda prihvati ovo, tu sadhanu da bi transcendirao nepostojeća ograničenja. Ali ako tvoja sadhana sama po sebi

pretpostavlja postojanje ograničenja, kako ti može pomoći da ih transcendiraš?

Zato kažem, znaj da si zaista beskonačno, Čisto Biće, Apsolutno Sopstvo. Ti si uvek to Sopstvo i ništa drugo nego to. Stoga, nikad ne možeš biti zaista u neznanju po pitanju Sopstva. Tvoje neznanje je samo formalno neznanje, kao neznanje deset budala o gubitku desetog čoveka. To neznanje im je uzrokovalo tugu. Znaj da pravo znanje ne kreira neko novo Biće za tebe, ono samo uklanja tvoje "neuko neznanje". Blaženstvo nije pridodato tvojoj prirodi, ono se otkriva kao tvoje istinsko i prirodno stanje, večno i postojano. Jedini način da se otarasiš tuge je da spoznaš i budeš Sopstvo. Kako to može biti nedostižno?

2. SADHANA I MILOST

D: Istraživanje o Bogu je vršeno od pamtiveka. Je li izrečena konačna reč?

M: (Ćutao je neko vreme).

D: (Zbunjen) Treba li da smatram Bhagavanovu tišinu kao odgovor na pitanje?

M: Da. Mauna (tišina) je Iswara svarupa (priroda Boga, Išvare). Odatle je text: "Istina o Vrhovnom Brahmanu izrečena kroz tihu elokvenciju (rečitost)."

D: Buddha je rekao da treba ignorisati takva ispitivanja o Bogu.

M: I zbog toga je nazvan sunya vadin (nihilista). U stvari je Buddhu više interesovalo da usmeri tragaoca da ostvari blaženstvo, ovde i sada, pre nego da vodi akademske diskusije o Bogu.

D: Bog se opisuje kao manifestovan i nemanifestvan. Ranije je rečeno da je u njega uključen i svet, kao deo njegovog Bića. Ako je to tako, mi, kao deo tog sveta, bi trebali lako da ga spozamo u njegovoj manifestovanoj formi.

M: Spoznaj sebe, pre nego kreneš u potragu i doneseš zaključke o prirodi Boga i sveta.

D: Da li samospozaja u sebi sadrži i znanje o Bogu?

M: Da, Bog je unutar tebe.

D: Onda, šta stoji na putu moje spoznaje sebe ili Boga?

M: Tvoj lutajući um i tvrdoglav pristup.

D: Ja sam slabo biće. Zašto superiorna sila Gospoda unutar mene ne otkloni prepreke?

M: Da, ona će to učiniti, ako imaš težnju ka tome.

D: Zašto Bog ne bi stvorio tu težnju u meni?

M: Onda se predaj.

D: Ako se predam, jesu li molitve Bogu neophodne?

M: Sama predaja je moćna molitva.

D: Ali zar nije neophodno shvatiti Božiju prirodu pre nego mu se osoba preda?

M: Ako veruješ da će Bog uraditi za tebe sve što ti poželiš da on uradi, onda mu se predaj. Ili ostavi Boga na miru i spoznaj sebe.

D: Da li Bog ili Guru vode bilo kakvu brigu o meni?

M: Ako tražiš bilo koga od njih, oni nisu u stvari dva, već su identični i jedno. Budi spokojan i siguran da te oni traže sa brigom većom nego što možeš ikada da zamisliš.

D: Isus je dao parabolu o izgubljenom novčiću, gde ga jedna žena traži sve dok ga nije našla.

M: Da, to zgodno prikazuje istinu da su Bog ili Guru uvek u potrazi za ozbiljnim tragaocima. Da je novčić bio neka loša stvar, žena ga ne bi tražila tako dugo. Shvataš li šta to znači? Tragalac mora da se kvalifikuje kroz predanost.

D: Ali osoba može da ne bude sigurna u postojanje Božije milosti.

M: Ako nezreo um ne oseća Božiju milost, ne znači da ona nije prisutna, jer bi to u suprotnom značilo da Bog ponekad nije milostiv, da prestaje biti Bog.

D: Je li to isto što je govorio Hrist: "Prema tvojoj veri neka ti bude."

M: Upravo tako.

D: Upanishade kažu, da Atmana (Sopstvo) spozna samo onaj koga Atman odabere. Zašto bi Atman uopšte birao? A ako bira, zašto bira određenu osobu?

M: Kada sunce izađe, neki pupoljci procvetaju, ali ne svi. Kriviš li sunce zbog toga? Ni pupoljci koji cvetaju ne mogu to sami, za to je potrebna sunčeva svetlost.

D: Možemo li reći da je pomoć Atmana potrebna, jer je Atman stavio preko sebe veo maye?

M: Može se i tako reći.

D: Ako je Atman stavio veo preko sebe, zar ne bi trebao sam i da ga skine?

M: On će to učiniti. Saznaj za koga je taj veo.

D: Zašto bih? Pustimo Atmana da sam otkloni veo.

M: Ako Atman govori o velu, onda će ga sam Atman i ukloniti.

D: Je li Bog personalan?

M: Da, on je uvek prvo lice, ja, uvek stoji pred tobom. Pošto ti daješ prednost svetovnim stvarima, čini se da se Bog povlači u pozadinu. Ali ako digneš ruke od svega ostalog i tražiš samo Boga, onda će samo on i preostati, kao "ja", Sopstvo.

D: Poslednja faza realizacije, prema Advaiti, je apsolutno jedinstvo sa Božanskim, a prema Visishtadvaiti, uslovno jedinstvo, dok Dvaita zadržava stav da ne uopšte ne postoji jedinstvo. Koje od ovoga treba da bude prihvaćeno kao ispravno gledište?

M: Zašto spekulirati o tome šta će se desiti u budućnosti? Sve se slažemo da "ja" postoji. Bilo kojoj školi neko može pripadati, neka najozbiljniji tragalac prvo sazna šta je to "ja". Onda će doći vreme da se kaže kakvo će biti konačno stanje, bilo da je "ja" stopljeno u Vrhovno Biće, ili stoji odvojeno od njega. Hajde da ne predviđamo zaključak, već da zadržimo otvoren um.

D: Ali zar ne bi neko razumevanje konačnog stanja bio korisni vodič čak i za tragaoce?

M: Nema svrhe sada pokušavati da razrešimo kakvo će biti konačno stanje realizacije. To nema suštinsku vrednost.

D: Zašto?

M: Zato što ti nastavljaš sa pogrešnim principima. Tvoje konstatacije sigurno zavise od intelekta, koji sija samo pomoću svetla koje potiče iz Sopstva. Zar nije drsko od strane intelekta da daje sud o nečemu iz čega potiče njegova ograničena manifestacija, i iz čega potiče njegova majušna svetlost?

Kako može intelekt, koji nikad nije dosegao Sopstvo, biti kompetentan da dokuči, a još manje da razreši prirodu konačnog stanja realizacije? To je kao pokušaj da merimo sunčevu svetlost na njenom izvoru, prema standardima svetla

koje daje sveća. Vosak će se istopiti pre nego što sveća stigne blizu sunca. Umesto da sebi povlađuješ u pukom spekulisanju, posveti se ovde i sada traganju za istinom koja je uvek unutar tebe.

3. JNANI I SVET

D: Da li jnani opaža svet?

M: Čije je to pitanje? Nekog jnanija ili ajnanija?

D: Od ajnanija, priznajem.

M: Je li svet taj koji traži rešenje o svojoj stvarnosti? Sumnja se javlja u tebi. Znaj iz prve ruke ko je taj koji sumnja, pa tek onda možeš da razmatraš pitanje da li je svet stvaran ili ne.

D: Ajnani vidi i zna svet i njegove objekte, koji utiču na njegova čula. Da li i jnani doživljava svet na isti način?

M: Govoriš o viđenju i poznavanju sveta. Ali bez poznavanja sebe, poznavanja subjekta (bez koga nema znanja o objektu), kako možeš saznati prirodu sveta, poznatog objekta? Bez sumnje, objekti utiču na telo i na čulne organe, ali da li u telu nastaje tvoje pitanje? Da li telo kaže "osećam objekat, je li stvaran?". Ili je to svet koji ti kaže "Ja, svet, ja sam stvaran?"

D: Ja samo pokušavam da shvatim jnanijev ugao gledanja o svetu. Da li on opaža svet nakon samorealizacije?

M: Zašto brineš o svetu i šta se dešava s njim nakon samorealizacije? Prvo ostvari Sopstvo. Da li je važno da li se svet opaža ili ne? Da li dobijaš išta što će ti pomoći u tvom traganju pomoću izostanka percepcije tokom spavanja? I suprotno, šta bi izgubio sada opažanjem sveta? To je sasvim nevažno za jnanija ili ajnanija, da li opaža svet ili ne. Svet opažaju obojica, ali njihova gledišta su različita.

D: Ako jnani i ajnani opažaju svet na isti način, gde je razlika među njima?

M: Videći svet, jnani vidi Sopstvo, koje je osnova, podloga (supstrat) svega što je viđeno, dok ajnani, bilo da vidi svet ili ne, živi u neznanju o svom pravom biću, Sopstvu. Uzmi primer pokretnih slika na bioskopskom platnu. Šta je ispred tebe pre nego projekcija počne? Samo ekran. Na njemu možeš videti ceo film, i svima se čini da su slike stvarne. Ali pokušaj da ih uhvatiš. Šta držiš? Samo platno na kome su se slike činile tako stvarnim. Nakon projekcije, kada slike nestanu, šta ostaje? Ponovo samo platno! Tako je i sa Sopstvom. Samo ono postoji, slike dođu i odu. Ako se držiš Sopstva, nećeš biti obmanut pojavom slika. Niti će uošte biti važno da li se slike pojavljuju ili nestaju.

Ignorišući Sopstvo, ajnani misli da je svet stvaran, baš kao što ignorišući bioskopsko platno on vidi samo slike, kao da one postoje odvojeno od platna. Ako neko zna da bez posmatrača ništa ne može biti viđeno, kao što nema slika bez platna, osoba nije obmanuta. Jnani zna da su platno, slike i njihovo viđenje ništa drugo do Sopstvo. Sa slikama, Sopstvo je u svojoj manifestovanoj formi, bez slika ono ostaje nemanifestvano. Za jnani je to sasvim nebitno je li Sopstvo u jednoj ili nekoj drugoj formi. On je uvek Sopstvo. Ali ajnani koji vidi jnanija u aktivnosti, postaje zbunjen.

D: Baš je to stvar koja me podstakla da postavim moje pitanje, da li onaj ko je ostvario Sopstvo opaža svet kao i mi ostali, a ako da, želeo bih da znam šta Bhagavan oseća povodom jučerašnjeg misterioznog nestanka jedne fotografije...

M: (Smeje se) Ti misliš na fotografiju Madurai templa. Nekoliko minuta ranije ona je išla iz ruke u ruku posetilaca koji su želeli da je vide. Očigledno, zagubljena je između stranica neke knjige ili negde drugde.

D: Da to je bio taj slučaj. Kako Bhagavan to vidi? Nastala je dramatična potraga za fotografijom, koja, na kraju, nije bila nađena. Kako Bhagavan vidi ovaj misteriozni nestanak fotografije, baš u momentu kad je bila potrebna?

M: Pretpostavimo da si sanjao kako me vodiš u tvoju udaljenu zemlju, Poljsku. Onda se probudiš i pitaš me: "Sanjao sam to i to. Da li ste i vi imali takav san ili znate na neki drugi način da sam vas odveo u Poljsku?" Kakav značaj pridaješ takvom pitanju?

D: Ali, u vezi sa nestalom fotografijom, ceo događaj se desio u prisustvu Sri Bhagavana.

M: Viđenje fotosa, njegov nestanak, kao i tvoje sadašnje raspitivanje su samo mehanizmi uma.

Postoji priča iz Purana, koja ovo ilustruje. Kada je Sita nestala iz šumske pustinjačke kolibe, Rama je kružio okolo u potrazi za njom, cvileći: "O Sita, Sita!" Kaže se da su Parvati i Parameswara (Šiva) odozgo videli šta se desilo u šumi. Parvati je bila iznenađena i rekla Šivi: "Obožavao si Ramu kao Savršeno Biće. Pogledaj sada kako se ponaša i tuguje zbog gubitka Site!" Šiva odgovori: "Ako si skeptična u vezi Ramine savršenosti, onda ga sama stavi na probu." Pomoću svoje yoga maye, transformiši se u osobu sličnu Siti i pojavi se pred njim." Parvati uradi to. Pojavila se pred Ramom, veoma je ličila na Situ, ali na njeno zaprepaštenje, Rama je ignorisao njeno prisustvo i kružio unaokolo, dozivajući: "O Sita, o Sita", kao da je bio slep.

D: Nisam sposoban da shvatim pouku ove priče.

M: Da je Rama zaista tražio telesno pristustvo Site, prepoznao bi osobu koja je stajala ispred njega kao Situ koju je izgubio. Ali ne, nestala Sita je bila nestvarna baš kao i Sita koja se pojavila pred njegovim očima. Rama nije bio zaista slep, ali Rami, jnaniju, prvobitno postojanje Site u pustinjačkoj kolibi, njen

nestanak, njegova potraga za njom, ako i stvarno prisustvo Parvati u odelu Site, sve je to bilo jednako nestvarno. Da li sad razumeš kako je nestanak fotografije shvaćen?

D: Ne mogu reći da mi je sve jasno. Je li svet koji je viđen, koga osećamo, percipiramo čulima na toliko mnogo načina, nešto slično snu, iluziji?

M: Nema druge alternative za tebe nego da prihvatiš da je svet nestvaran, ako zaista tražiš istinu.

D: Zašto?

M: Iz prostog razloga što ako ne napustiš ideju da je svet realan, um će uvek ići za tim svetom. Ako prihvatiš da je njegova pojava stvarna, nikad nećeš spoznati samu Stvarnost, iako samo ona postoji. Ova glavna misao je prikazana u analogiji "zmija u konopcu". Sve dok vidiš zmiju, ne možeš videti konopac kao takav. Nepostojeća zmija postaje stvarna za tebe, dok ti se stvarni konopac čini sasvim nepostojeći, kao takav.

D: Lako je privremeno prihvatiti da svet nije stvaran, ali je teško biti ubeđen da je zaista nestvaran.

M: Baš kao što je i tvoj svet iz snova realan dok sanjaš. Sve dok san traje, sve što vidiš i osećaš u njemu je stvarno.

D: To onda znači da svet ništa nije bolji od sna?

M: Šta fali osećaju realnosti koji imaš dok sanjaš? Možda sanjaš nešto sasvim nemoguće, npr. da imaš lep razgovor sa mrtvom osobom. U nekom trenutku možeš imati sumnju u snu, govoreći: "Zar on nije mrtav?", ali nekako se tvoj um miri sa vizijom iz sna i ta osoba je dobra baš kao da je živa, za svrhu koju tvoj san ima. Drugim rečima, san, kao i svaki san, ne dozvoljava da sumnjaš u njegovu realnost. Uprkos svemu, nesposoban si da sumnjaš u realnost sveta u budnom stanju.

Kako može um, koji je kreirao svet, da ga prihvati kao nestvarnog? U tome je značaj poređenja sveta kojeg doživljavamo u budnom stanju i sveta snova. Oba su kreacije uma, i sve dok je um zaokupljen njima, smatra se nesposobnim da porekne stvarnost sveta snova dok sanja, ili sveta kojeg doživljava u budnom stanju. Ako sasvim povučesh svoj um iz sveta, okreneš ga ka unutra i tu boraviš, ako si stalno budan za Sopsstvo, koje je osnova svih iskustava, shvatićeš da je svet, koga si sada jedino svestan, isto toliko nestvaran kao svet u kojem si bio u svojim snovima.

D: Kao što sam ranije rekao, mi vidimo i osećamo svet na tako mnogo načina. Te senzacije su reakcije na objekte koje smo videli, osetili,..., i nisu mentalne kreacije kao u snovima, koje se razlikuju ne samo od osobe do osobe, već takođe i ako razmatramo istu osobu. Zar to nije dovoljno da dokaže objektivnu realnost sveta?

M: Sve te priče o nedoslednosti i njihovo pripisivanje svetu snova postoje jedino sada, kada si budan. Dok sanjaš, san je savršeno integrisana celina. Ako osetiš žeđ u snu, iluzorno pijenje iluzorne vode će utoliti tvoju iluzornu žeđ. Ali sve ovo je bilo stvarno, a ne iluzorno za tebe, sve dok nisi znao da je sam san iluzoran. Slično je i sa svetom u budnom stanju: senzacije koje sada imaš su koordinisane da ti daju utisak da je svet stvaran.

Ako je svet samopostojeća realnost (očigledno je da je to ono što ti smatraš objektivnošću), šta sprečava svet da se ti se otkrije dok si u snu? Ne možeš reći da nisi postojao u snu.

D: Ni ja ne poričem postojanje sveta dok sam ja spavao. On postoji sve vreme. Ako ga tokom sna nisam video, ostali koji nisu spavali, jesu.

M: Da bi rekao da li si postojao u snu, je li neophodno da pozoveš druge da bi ti to dokazali? Zašto sada tražiš njihove

dokaze? Ti "drugi" ti mogu reći da su videli svet (dok si ti spavao) samo kad si i i ti sam budan. U pogledu tvog postojanja, to je drugačije. Nakon buđenja kažeš da si imao čvrst san, tako da si svestan sebe i u najdubljem snu, a tada nemaš nikakvu predstavu o postojanju sveta. Čak i sada, dok si budan, je li svet taj koji kaže "ja sam stvaran", ili ti to kažeš?

D: Naravno da ja to kažem, ali to kažem o svetu.

M: Dobro onda, taj svet, za koji kažeš da je stvaran, ti se zaista ruga kad tražiš dokaze o njegovoj stvarnosti, a o svojoj pravoj Realnosti si u totalnom neznanju. @eliš nekoga ili druge da ti pruže podršku da je svet stvaran. Šta je standard Realnosti? Samo ono je Stvarno, koje postoji samostalno, koje otkriva sebe pomoću samog sebe, i koje je večno i nepromenljivo.

Da li svet postoji samostalno? Je li ikad viđen bez pomoći uma? U snu nema ni sveta ni uma. Kad smo budni, postoji um, pa postoji i svet. Šta te nepromenljive prateće okonosti znače? Tebi su bliski principi induktivne logike, koji su baza naučnog istraživanja. Zašto onda ne razrešiš ovo pitanje o stvarnosti sveta u svetlu principa logike? O sebi možeš reći "Ja postojim." U stvari, to nije samo postojanje, to je postojanje koga si svestan. Zaista, to je postojanje identično sa Svešču.

D: Svet može da ne bude svestan sebe, ipak, on postoji.

M: Svesnost je uvek svesnost Sopstva. Ako si svestan bilo čega, ti si suštinski svestan sebe. Egzistencija nesvesna sebe je kontradikcija u terminima. Tada uopšte nema postojanja. To je nešto čemu je pripisano postojanje, dok pravo postojanje, sat, nije atribut, to je Suština lično. To je vastu (stvarnost ili konačna suština). Stvarnost je zato poznata kao sat - chit, Bivanje - Svesnost, i nikada samo jedno ne isključuje drugo. Svet niti postoji sam od sebe, niti je svestan svog postojanja. Kako možeš reći da je takav svet stvaran? I šta je onda priroda sveta? On je večita promena, stalni, beskrajni tok. Jedan

zavisni, nesvestan sebe, uvek - promenljivi svet ne može biti stvaran.

D: Ne samo da zapadnjačka empirijska nauka* smatra svet stvarnim, već i Vede daju detaljne kosmološke opise sveta i njegovog porekla. Zašto bi to radili kad je svet nestvaran?

M: Suštinska namena Veda je da poučava ljude o prirodi večnog Atmana (Sopstva) i da objavi sa autoritetom: "Ti si to."

D: To prihvatam. Ali zašto bi davali opširne kosmološke opise, ukoliko ne smatraju svet stvarnim?

M: Usvoji u praksi ono što prihvataš u teoriji, i napusti ostalo. Šastre moraju da vode svaki tip tragalaca za istinom, a oni nisu svi istog mentalnog sastava. Ono što ne možeš da prihvatiš, tretiraj kao arhta vada (argument koji objašnjava, dat da bi odgovorio određenoj svrsi) ili dodatni argument (dokaz).

*BELEŠKA

Poslednje analize o svetu čula - percepcije donose razrešenje u dve kategorije, prostor i vreme. Evo šta James Jeans piše u svojoj knjizi "Nova pozadina nauke", kao zaključak baziran na experimentima i Ajnštajnovoj teoriji relativiteta:

"Zaključili smo da prostor nije odvojen od percepcije objekata, a vreme ne znači ništa ako je odvojeno od našeg iskustva događaja. Prostor izgleda kao da je puka fikcija koju je kreirao naš um (naša fizička tela su samo stvari u prostoru - stih 16, Istina otkrivena), nezakoniti produžetak Prirode, subjektivni koncept koji nam pomaže da shvatimo i opišemo uređenost objekata koje vidimo. Vreme se javlja kao druga fikcija (bez prošlosti i budućnosti, vreme se uopšteno može smatrati ničim drugim do mitom - stih 15, Istina Otkrivena), služeći u sličnu svrhu da bi uredili događaje koji nam se dešavaju".

Čitalac može da primeti da kad vreme i prostor bivaju istraživani od strane moderne nauke, ispada da su samo fikcije

kreirane u našim umovima, baš kao i objekti i događaji (stihovi 17 i 19, Istina Otkrivena), jer ne mogu postojati bez vremena i prostora.

Pošto je čvrstoća pripisana materiji od strane laika, sledeći zaključci izvedeni iz moderne experimentalne fizike daju odgovor.

1. Nauka ne zna ništa o stvarnoj prirodi sastavnih delova atoma. Ona poznaje samo radijaciju koja izlazi iz njih, ali ne poznaje sam izvor.
2. Pošto atom stalno isijava energiju, elektron u jednom trenutku nikad ne može biti identifikovan sa elektronom u narednom trenutku.
3. Elektron savim prestaje da ima osobine "stvari" koje razumemo zdravim umom, to je samo područje iz koga energija može da zrači. (Filozofija od Bertrana Rasela).

Bertran Rasel je dao zaključak: "Sada, preventivno zbog dva nemačka fizičara, Hajzenberga i Šredingera, poslednji trag starog čvrstog atoma se istopio, materija je postala sablasna kao i bilo šta drugo u spirtističkoj seansi."

Prepuštamo čitaocu da prosudi sam za sebe na koji način je svet budnosti i njegova percepcija fundamentalno različit od sveta snova, podsećajući se šta je gore rečeno u ovom poglavlju. A i u "Ko sam ja?" imamo: "Izuzev što je budno stanje dugo, a stanje snova kratko, nema razlike između to dvoje." Ova istina, koja je ponovljena od strane moderne nauke, je izražena rečima dr Edingtona: "Iskreno razumevanje podrazumeva da se fizika kao nauka bavi svetom senki je jedno od najvažnijih napredaka... U svetu fizike, mi posmatramo grafik - senku izvođenja drame poznatog sveta (slika prikazana na platnu, kako bi to Bhagavan nazvao). Senka mog lakta počiva na senci stola, dok senka od mastila teče peko senke papira." (Priroda fizičkog sveta)

4. SRCE JE SOPSTVO

D: Sri Bhagavan govori o srcu kao sedištu svesnosti, koje je identično Sopstvu. Šta tačno srce znači?

M: Pitanje o srcu se javlja, jer si zainteresovan za traženje izvora svesnosti. Za sve dubokomisleće umove, ispitivanje o "ja" i njegovoj prirodi ima u sebi sadrži neodoljivu fascinaciju. Zovi to bilo kojim imenom, Bog, Sopstvo, srce, ili sedište svesnosti, to je sve jedno te isto. Glavna poenta koju treba shvatiti je da Srce znači srž nečijeg bivanja, centar, bez koga nema ničega.

D: Ali Sri Bhagavan je naveo određeno mesto unutar fizičkog tela gde je srce, ono je u grudima, dva prsta udesno od centra grudi.

M: Da, to je centar duhovnog iskustva, prema svedočenju mudraca. Taj centar duhovnog srca je sasvim različit od mišićnog organa koji služi za pumpanje krvi, a ima isto ime. Centar duhovnog srca nije telesni organ. Sve što se može reći o srcu da je ono srž tvog bića. To je ono sa čim si ti zaista identičan (na sanskritu je to i njegovo bukvalno značenje), bilo da si budan, spavaš ili sanjaš, bilo da si uključen u rad ili uronjen u samadhi.

D: U tom slučaju, kako to može biti lokalizovano u bilo kom delu tela? Utvrditi mesto gde je srce može da izgleda kao postavljanje fizičkih granica nečemu što je izvan vremena i prostora.

M: Tačno. Ali osoba koja postavlja pitanje o poziciji srca smatra da postoji sa ili u telu. Dok sad postavljaš pitanje, da li bi mogao reći da je samo tvoje telo tu, a li ti govoriš sa nekog drugog mesta? Ne, ti prihvataš svoje telesno postojanje. Sa tog stanovišta, moguće je učiniti ovakva ukazivanja u vezi fizičkog

tela. Iskreno govoreći, čista svesnost je nedeljiva, ona je bez delova. Nema oblik i formu, ne poznaje pojmove "unutra" i "spolja", kao ni "levo", ni "desno" za nju. Čista svest, koja je srce, uključuje sve, i ništa nije van i odvojeno od nje. To je konačna istina.

Sa ovog apsolutnog stanovišta, srce, Sopstvo ili svesnost ne mogu imati neko određeno mesto koje bi mu dodelili unutar fizičkog tela. Pa šta je razlog tome? Telo je samo projekcija uma, a um je oskudna refleksija zračćeg srca. Kako može To, u kome je sve sadržano, biti ograničeno na mali deo unutar fizičkog tela, koje je beskrajno mala, pojavna manifestacija jedine stvarnosti?

Ali ljudi ovo ne razumeju. Ne mogu a da ne misle u terminima fizičkog tela i sveta. Na primer, ti kažeš: "Došao sam u ovaj ashram iz moje zemlje preko Himalaja." Ali to nije istina. Gde je "dolaženje" i "odlaženje" ili bilo koji pokret, za jedini, sveprožimajući Duh, koji ti u stvari jesi? Ti si tamo gde si uvek bio. Samo se tvoje telo kretalo ili je preveženo sa jednog mesta do drugog, sve dok nisi stigao u ashram. To je jednostavna istina, ali za čoveka koji smatra sebe subjektom koji živi u objektivnom svetu, sve to zajedno se čini kao vizija. To je svođenje na nivo svakodnevnog razumevanja da je mesto koje je dodeljeno duhovnom srcu mesto u fizičkom telu.

D: Kako onda da razumem izjavu da je iskustvo srca - centra, na određenom mestu u grudima?

M: Jednom kad prihvatiš istinsko i apsolutno stanovište, da je srce čista svesnost izvan vremena i prostora, biće ti lako da shvatiš i ostalo iz prave perspektive.

D: Pitam o Šri Bhagavanovom iskustvu.

M: Čista svesnost je potpuno nevezana za fizičko telo i transcendirajući um, ona je stvar direktnog iskustva. Mudraci znaju svoju bestelesno, večno postojanje, baš kao što laik

poznaje svoje telesno postojanje. Ali iskustvo svesnosti može postojati sa telesnom svesnošću, baš kao i bez nje. Bestelesno iskustvo čiste svesnosti mudraca je izvan vremena i prostora, i ne može se uopšte javiti pitanje pozicije srca.

Budući da fizičko telo ne može postojati (a da bude živo) odvojeno od svesnosti, telesna svesnost mora biti podržana od strane čiste svesnosti. Znači telo je prema svojoj prirodi ograničeno i ne može nikada biti isto sa onim što je beskrajno i večno. Telesna svesnost je ništa više nego nešto slično jednoćelijskom organizmu, minijaturni odraz čiste svesnosti, sa kojom je mudrac ostvario svoj identitet.

Zato je za njega telesna svesnost samo reflektovani zrak samoobasjane, beskrajne svesnosti koja je on sam. Samo u tom smislu je mudrac svestan svog telesnog postojanja. Tokom bestelesnog iskustva srca kao čiste svesnosti, mudrac uopšte nije svestan tela, da je apsolutno iskustvo lokalizovano unutar granica fizičkog tela, pomoću neke vrste sećanja na osećaje koje je imao dok je u telesnoj svesnosti.

D: Za čoveka poput mene, koji nema ni direktno iskustvo srca ni dosledno sećanje, ova materija se čini teškom za shvatanje. O poziciji samog srca, možda moramo zavisiti od neke vrste nagađanja.

M: Ako određivanje pozicije srca zavisi od nagađanja, čak i u slučaju laika, pitanje zasigurno nije vredno velikog razmatranja. Ne, to nije nagađanje od čega ti zavisiš, to je nepogrešiva intuicija.

D: Čija intuicija?

M: Od pojedinca i od svih.

D: Da li će mi Bhagavan pomoći svojim intuitivnim znanjem o srcu?

M: Ne, ne o srcu, već o poziciji srca u relaciji sa tvojim identitetom.

D: Šri Bhagavan kaže da ja intuitivno znam poziciju srca u fizičkom telu?

M: Zašto da ne?

D: (Pokazuje na sebe) To je za mene lično, na to ukazuje Šri Bhagavan?

M: Da. To je intuicija! Kako si upravo sada pokazao na sebe? Zar nisi stavio svoj prst na desnu stranu grudi? To je tačno mesto srčanog centra.

D: Pa onda, u odsustvu direktnog znanja o srčanom centru, moram da zavisim od svoje intuicije?

M: Šta ima pogrešno u tome? Kad školarac kaže: "Pravilno sam sabrao brojeve", ili kad te pita: "Da li treba da otrčim i donesem ti knjigu?", hoće li pokazati na glavu koja je pravilno sabirala, ili će pokazati na noge, koje će ga brzo nositi da ti donese knjigu? Ne, u oba slučaja, njegov prst će pokazivati sasvim prirodno ka desnoj strani grudi. Time će dati nevino izražavanje duboke istine da je izvor od "ja" - stva u njemu baš tu. To je nepogrešiva intuicija koja ga usmerava da ukaže na sebe, na srce koje je Sopstvo, baš na taj način. Taj akt je sasvim nehotičan i univerzalan, tako da je isti za sve individue. Koji jači dokaz od ovog možeš tražiti, ako govorimo o poziciji srčanog centra u fizičkom telu?

5. MESTO GDE JE SRCE

D: Ali ja sam čuo da sveci kažu su svoje duhovno iskustvo osetili na području između obrva.

M: Kao što sam već rekao, to je krajnja i savršena realizacija, koja transcendirira relaciju subjekta i objekta. Kada se ona zadobije, nije bitno gde se oseća fokus spiritualnog iskustva.

D: @elim da znam šta je ispravno: 1. centar duhovnog iskustva je između obrva, 2. to je srce.

M: U svrhu izvođenja prakse, možeš da se koncentrišeš na tačku između obrva, to će onda biti bhavana ili imaginativna kontemplacija uma, a vrhovno stanje anubhave ili realizacije, sa kojim postaješ potpuno identifikovan, i u kojem je tvoja individualnost kompletno rastvorena, transcendeira um. Onda ne može biti centra koji će biti proglašen za objekat, koji ćeš ti iskusiti kao subjekat, poseban i odvojen od njega.

D: @eleo bih da preformulišem pitanje. Može li se reći da je mesto između obrva sedište Sopstva?

M: Prihvati da je Sopstvo konačni izvor svesnosti i da postoji jednako u sva tri stanja uma. Ali vidi šta se dešava sa osobom koju u toku meditacije savlada san. Kao prvi simptom spavanja se javlja klimanje glavom, što se ne može desiti ako bi Sopstvo bilo smešteno između obrva, ili na bilo kom mestu u glavi. Ako tokom sna iskustvo Sopstva ne osećamo između obrva, taj centar ne možemo nazvati sedištem Sopstva, bez implikacija da Sopstvo često napušta svoje mesto, što je apsurdno.

Činjenica je da sadhaka (osoba koja praktikuje sadhanu, duhovnu praksu) može imati to iskustvo u bilo kom centru, ili čakri na koju koncentriše svoj um. Iz tog razloga to određeno mesto njegovog iskustva ne postaje ipso facto (samo po sebi, po svojoj prirodi) sedište Sopstva.

Postoji interesantna priča o Kamalu, sinu sveca Kabira, koja pokazuje da glava (a prema tome i mesto između obrva) ne može biti smatrana sedištem Sopstva. Kabir je bio duboko predan Šri Rami, i nikad nije propustio da nahrani one koji su pevali hvale o Gospodu kojeg je obožavao. Međutim, jednom prilikom se desilo da nije imao potrebna sredstva da obezbedi hranu za takvo okupljanje bhakta. Ali za njega nije bilo druge alternative nego da na neki način da uredi neki aranžman pre sledećeg jutra. Tako su on i njegov sin otišli u toku noći da nabave namirnice. Otac i sin su uzeli namirnice iz kuće jednog trgovca, kroz rupu koju su napravili u zidu, a sin je ušao ponovo u kuću samo da probudi stanovnike te kuće i da im kaže, što je stvar principa, da im je kuća opljačkana. Kad je tako probudio stanovnike kuće, dečak je pokušao da pobegne kroz rupu u zidu i pridruži se ocu, koji je čekao sa druge strane. Ali njegovo telo se zaglavilo u otvoru. Da bi izbegao da bude idendifikovan od strane ukućana koji su krenuli u potragu za kradljivcima, (jer, ako bi bio otkriven, ne bi bilo hrane za sve bhatke idućeg dana), pozvao je oca i rekao mu da mu odseče glavu i ponese je sa sobom. Kad je to uradio, Kabir je uspešno pobegao sa ukradenim namirnicama, a sinova glava, kad je stigao kući, je bila sakrivena, da je niko ne bi našao. Narednog dana Kabir je priredio gozbu za bhakte, sasvim nesvestan šta se desilo prethodne noći. "Ako je to Ramina volja", reče Kabir sebi, "da moj sin treba da umre, neka se to i desi." Uveče je Kabir tokom zabave postavio sve kao i inače u povorci ka gradu, sa bajanom, i sl.

U međuveremenu, opljačkani domaćin je obavestio kralja, prikazujući Kamalovo telo bez glave, koje mu je dao kao dokaz koji ne može pomoći u istrazi. Da bi obezbedio identifikaciju, kralj je ga je svezao na istaknutom mestu na prometnom putu, tako da ako ga bilo ko zatraži ili uzme (jer nijedno mrtvo telo nije napuštano bez davanja poslednjih obreda, koji obavljaju rodbina i rođaci) može biti ispitan ili

uhapšen od strane policije, koja je bila u tajnosti postavljena za tu priliku.

Kabir i njegova zabava sa bhajanom u punom zamahu su naišli na taj put, a onda, na zaprepaštenje svih, Kamalovo okrnjeno telo (koje je smatrano mrtvim kao ekser u vratima) je počelo da plješće rukama prema taktu pesme sa bhajana.

Ova priča opovrgava sugestiju da je glava ili mesto ili obrva sedište Sopstva. Može se takođe primetiti, da na bojnopolju, ako je glava ratnika odsečena iznenadnim i snažnim zamahom mača, telo i dalje nastavlja da trči ili da pokreće udove, bar za kratko, pre nego konačno padne mrtvo.

D: Ali Kamalovo telo je bilo mrtvo satima?

M: Ono što ti zoveš smrću, nije zaista neko izuzetno iskustvo za Kamala. Evo i priče koja se desila dok je on bio mlad.

Kao dečak, Kamal je imao prijatelje istih godina, sa kojima je voleo da se igra klikerima, i sl. Opšte pravilo koga su se držali među sobom je da ako neko od njih duguje nekom drugom igru ili dve, taj treba da to nadoknadi sledećeg dana. Jedne večeri su prekinuli igru, koja je išla u korist Kamala. Sledeći dan, da bi tražio "povratak igre", Kamal je otišao u kuću jednog dečaka, gde ga je video da leži na verandi, dok su njegovi rođaci plakali pored njega. "O čemu se radi?", pitao je Kamal, "sinoć se igrao sa mnom i duguje mi jednu igru.". Rođaci su još više plakali, rekavši mu da je dečak mrtav. "Ne", reče Kamal, "nije mrtav, već se samo pretvara da jeste, da bi izbegao da se iskupi za igru koju mi duguje." Rođaci su protestovali, predlažući Kamalu da se sam uveri da je dečak zaista mrtav, da mu je telo hladno i kruto. "Ali sve to je samo dečakov izgovor, ja to znam. Pa šta ako je telo kruto i hladno? I ja mogu postati takav." Tako govreći, Kamal je legao, i u tren oka je bio mrtav.

Jadni rođaci, koji su plakali do tada zbog smrti njihovog dečaka, sada su bili ožalošćeni i užasnuti, pa su počeli da plaču i

zbog Kamalove smrti. Ali Kamal se digao, govoreći: "Da li shvatate sada? Bio sam u stanju koje bi vi nazvali smrću, ali sam se opet digao, živ i zdrav. Tako je i on hteo da me prevari, ali ne može da me izbegne na ovaj način, svojim pretvaranjem.". Na kraju priče, Kamalova prirodna svetost je dala život mrtvom dečaku, i on je dobio nazad igru koja mu je pripadala.

Pouka je da smrt tela nije gašenje Sopstva. Njegova veza sa telom nije ograničena rođenjem i smrću, a njegovo mesto u fizičkom telu nije ograničeno nečijim iskustvom osećaja na određenom mestu, npr. između obrva, samo zato što se praksa dhyane (meditacije) obavlja na tom centru. Vrhunsko stanje samosvesnosti nije nikad odsutno, ono transcendirira sva tri stanja uma, baš kao i život i smrt.

D: Pošto Šri Bhagavan kaže da Sopstvo može funkcionisati u bilo kom centru ili čakri, dok je njegovo stvarno sedište u srcu, zar nije moguće da pomoću prakse intenzivne koncentracije ili dhyane (meditacije) na mesto između obrva, ovaj centar postane sedište Sopstva?

M: Sve dok je to samo etapa prakse koncentracije pomoću fiksiranja mesta kontrole tvoje pažnje, sva razmatranja o sedištu Sopstva bi bila samo puko teoretisanje. Ti sebe smatraš subjektom, onim koji vidi, a mesto na koje fiksiraš pažnju postaje objekat koji je viđen. To je samo bhavana (imaginacija, meditacija). Ali, ako naprotiv vidiš samog posmatrača, spajaš se sa Sopstvom, postaješ jedno sa njim, to je srce...

D: Onda, praksa koncentracije između obrva je preporučljiva?

M: Konačni rezultat praktikovanja bilo koje meditacije je da objekt, na koji sadhaka (onaj ko vrši praksu) fiksira svoj um, prestaje da postoji kao poseban i odvojen od subjekta. Oni (subjekat i objekat) postaju jedno Sopstvo, a ono je srce.

Praksa koncentracije na centar između obrva je jedna od metoda sadhane, i pomoću nje su misli efikasno kontrolisane. Razlog je sledeći. Sve misli su ekstrovertna aktivnost uma, a misao sledi "viđenje", fizičko ili mentalno.

Kako god, treba biti poznato da ova sadhana fixiranja pažnje između obrva mora biti praćena japom. Jer sledeće po važnosti, koje je blisko fizičkom oku, je fizičko uvo, bilo da kontroliše ili vrši ometanje uma. Sledeće po važnosti za oko uma (u stvari, to je mentalna vizualizacija objekta), je uvo uma (tj. mentalna artikulacija govora), bilo da kontroliše i time jača um, ili da ga ometa i rasipa u raznim pravcima.

Zato, dok fiksiraš metalno oko na centar, npr. na centar između obrva, treba takođe da praktikuješ metalnu artikulaciju imena (nama), ili mantru (sveti slog ili slogovi). U suprotnom, uskoro ćeš izgubiti prijanjanje, pridržavanje za objekat koncentracije. Sadhana koju sam opisao vodi ka identifikaciji sa imenom, svetom ili Sopstvom, kako god to zvao, sa centrom koji si odabrao za svrhu dhyane (meditacije). Čista svesnost, Sopstvo ili srce, to je konačna realizacija.

D: Zašto nas Bhagavan ne usmerava da vežbamo koncentraciju na određen centar ili čakru?

M: Yoga šastre kažu da je sahasrara ili mozak, sedište Sopstva. Purusha Sukta (himna iz Rig vede) objavljuje da je srce njegovo sedište. Da bi se sadhaka (osoba koja ima duhovnu praksu) usmerila u pravcu koji je slobodan od mogućih sumnji, kažem im da se uhvate za "nit", ili za "ja" - stvo, ili "ja sam" - svo, i da ga slede sve do njegovog izvora. Jer, kao prvo, nemoguće je za bilo koga da ima bilo kakvu sumnju o svojoj "Ja" - predstavi. A kao drugo, koja god sadhana da se praktikuje, krajnji cilj je realizacija izvora od "Ja sam" - stva, koje primarni podatak tvog iskustva. Ako praktikuješ atma vicharu, moći ćeš da dosegneš srce, koje je Sopstvo.

6. AHAM (ja) I AHAM-VRITTI
(vritti - misao, aktivnost uma. Aham vritti - "Ja" misao,
ograničeno osećanje "Ja" - stva)

D: Kako mogu vršiti bilo kakvo ispitivanje, kad je uputstvo da ego otkrije sopstvenu nestvarnost?

M: Pojavna egzistencija ega je transcendirana kad zaroniš u Izvor, odakle se javlja aham - vritti.

D: Pa zar nije aham-vritti samo jedna od tri forme u kojima se ego manifestuje? Yoga Vasishtha i drugi drevni spisi opisuju ego koji ima trostruku formu.

M: To je tako. Ego je opisan kao nešto što ima tri tela: grubo, suptilno i kauzalno, ali to je samo za svrhe analitičkog izlaganja. Ako bi metod ispitivanja zavisio od forme ega, možeš reći da je bilo kakvo ispitivanje, uzeto u celini, potpuno nemoguće, jer je mnoštvo formi koje ego može da preuzme. Zato, u svrhu sprovođenja jnana vichare, moraš da nastaviš na bazi prihvatanja da ego ima samo jednu formu, naime formu aham-vrittija.

D: Ali to može da se dokaže neadekvatnim za ostvarenje jnane.

M: Samoispitivanje putem sleđenja nagoveštaja od aham - vrittija, to je kao kad pas pronalazi trag svog gospodara sledeći njegov miris. Gospodar može biti na nekom udaljenom, nepoznatom mestu, ali to ne stoji na putu njegovom psu da sledi njegove tragove. Gospodarov miris je nepogrešiv trag za životinju, i ništa drugo, kao odeća koju nosi, ili njegova građa i stas, se ne uzima u obzir. Pas se drži tog mirisa bez zbunjivanja, dok traga za Gospodarem i na kraju uspeva da ga nađe.

D: Ostaje pitanje, zašto smo u potrazi za izvorom od aham-vrittija, koje je razdvojeno od drugih vrittija (misao, aktivnost uma), i zašto je to direktno sredstvo za ostvarenje Sopstva?

M: Reč "aham" (ja) je sama po sebi veoma sugestivna. Dva slova ove reči, A i H (ha) su prva i zadnja slova sanskritskog alfabeta. Namera je da se prenese sugestije svetu da to uključuje sve. Kako? Jer aham označava samo postojanje.

Iako se koncepti "Ja" - stva ili "Ja sam" - stva koriste kao aham - vrittiji, to nije zaista vritti (misao, aktivnost uma) kao drugi vrittiji uma. Jer, za razliku od ostalih vrittija, koji nisu u suštinskom međusobnom odnosu, aham - vritti je podjednako i suštinski vezan za svaki vritti uma. Bez aham - vrittija, ne bi bilo drugih vrittija, ali aham - vritti može postojati sam, bez zavisnosti od ostalih vrittija uma. Aham-vritti je zato fundamentalno različit od ostalih vrittija.

Zato potraga za izvorom aham-vrittija nije samo potraga za osnovom jedne od formi ega, već za samim Izvorom, iz koga izranja "Ja sam" - stvo. Drugim rečima, potraga i ostvarenje izvora ega u obliku aham-vrittija nužno uključuje transcenciju ega u svakom od njegovih mogućih oblika.

D: Priznajući da aham-vritti suštinski uključuje sve forme ega, zašto bi samo taj vritti bio izabran kao sredstvo samoispitivanja?

M: Jer je to podatak iz tvog iskustva, koji je nemoguće učiniti još jednostavnijim. Traženje njegovog izvora jedini praktični pravac koji možeš usvojiti da bi ostvario Sopstvo. Za ego se kaže da ima kauzalno telo, ali kako ga možeš uzeti za predmet svog ispitivanja? Kad ego poprimi tu formu, ti si utopljen u tamu sna.

D: Ali zar nije ego u svojoj suptilnoj i kauzalnoj formi previše neopipljiv da bi se obuhvatio ispitivanjem izvora aham - vrittija, koje se obavlja dok je um budan?

M: Ne. Ispitivanje izvora aham-vrittija dodiruje postojanje ega. Zato suptilnost ego forme nije bitna za razmatranje.

D: Cilj je ostvariti neuslovljeno, čisto biće Sopstva, koje ne zavisi od ega, kako ispitivanje koje se odnosi na ego u formi aham-vrittija može biti od neke koristi?

M: Sa funkcionalne tačke gledišta, forma, aktivnost, ili kako god to zvao (to je nebitno, pošto je prolazno), ego ima samo jednu i samo jednu karakteristiku. Ego funkcija kao čvor između Sopstva, koje je čista svesnost, i fizičkog tela, koje je inertno i lišeno osećaja i svesti. Ego se zato naziva chit-jada granthi. U tvom ispitivanju izvora aham-vrittija, uzimaš suštinski chit (čista svesnost) aspekt ega. Iz tog razloga ispitivanje mora da vodi ostvarenju čiste svesnosti Sopstva.

D: Kakva je veza između čiste svesti ostvarene od strane jnanija i "Ja sam" - stva, koje je prihvaćeno kao prvobitan podatak iskustva?

M: Neizdiferencirana svesnost čistog bića je srce ili hridayam, koje ti zaista jesi, a to je označeno i samom rečju (hrit + ayam = srce ja jesam). Iz srca izranja "Ja sam" - stvo kao prvobitan podatak iskustva. Samo po sebi, to je suddha-sattva (nekontaminirana čistota, sattva) u karakteru. To je u toj suddha-sattva svarupi (nekontaminirano od strane rajasa i tamasa), da izgleda da "Ja" postoji u jnaniju...

D: U jnaniju ego postoji u satvičkoj formi i zato se pojavljuje kao nešto stvarno. Jesam li u pravu?

M: Ne. Postojanje ega u bilo kojoj formi, bilo u jnaniju ili ajnaniju je samo spoljašnji utisak. Ali za ajnanija, koji je obmanut mišljenjem da su budno stanje i svet stvarni, ego nastavlja da se čini stvarnim. Pošto on vidi da se jnani ponaša kao i ostale osobe, ajnani se oseća prisiljenim da uspostavi neki utisak i u vezi individualnosti jnanija.

D: Kako onda aham-vritti funkcioniše u jnaniju?

M: On uopšte ne funkcioniše u njemu. Jnanijeva lakshya (cilj na koji se fokusira) je samo srce, jer je on jedan i identičan sa tom neizdiferenciranom, čistom svesnošću, na koju ukazuju upanishade, kao Prajnana. Prajnana je zaista Brahman, Apsolut i nema Brahmana različitog od Prajnane.

D: Kako onda neznanje o ovoj jednoj i jedinoj stvarnosti nesretno izranja u slučaju ajnanija?

M: Ajnani vidi samo um, koji je puki odraz svetlosti čiste svesnosti, koja se javlja iz srca. U vezi samog srca su u neznanju. Zašto? Jer je um extrovertiran i nikad nije tražio svoj izvor.

D: Šta sprečava beskrajnu, neizdiferenciranu svetlost svesnosti da izroni iz srca i da se pokaže ajnaniju?

M: Baš kao što voda u loncu reflektuje ogromno sunce unutar uskih granica lonca, tako i vasane ili prikrivene tendencije uma individue, ponašajući se kao medijum refleksije, hvataju sveprožimajuće, beskrajno svetlo svesnosti koje izranja iz srca i prikazuju ga u formi fenomena refleksije, koju zovemo um. Opažajući samo tu refleksiju, ajnani je obmanut i veruje da je ograničeno biće, jiva.

Ali ako um postane introvertovan putem ispitivanja izvora aham-vrittija, vasane će izumreti, a u odsustvo reflektujućeg medijuma, sam fenomen refleksije, um, takođe nestaje, bivajući apsobrovan u svetlo jedine stvarnosti, u srce. To je suma i suština svega što jedan aspirant treba da zna. Ono što se imperativno zahteva od njega je ozbiljno i fokusirano ispitivanje izvora aham-vrittija.

D: Ali svaki napor koji aspirant može da uloži je ograničen umom iz budnog stanja. Kako može takvo ispitivanje, koje se sprovodi samo u jednom od tri stanja uma da uništi sam um?

M: Ispitivanje izvora aham-vrittija se, bez sumnje, vrši od strane sadhake (aspiranta) u budnom stanju uma. Ne može se reći da je njegov um uništen. Ali proces samoispitivanja će sam otkriti da smenjivanje tri stanja uma, kao i sama tri stanja, pripadaju svetlu fenomena, koji ne može uticati na njegovo intenzivno, unutrašnje ispitivanje. Samoispitivanje je jedino moguće kroz intenzivnu introverziju uma. Šta se na kraju ostvari kao rezultat takvog ispitivanja izvora aham - vrittija, je zaista srce, kao neizdiferencirano svetlo čiste svetlosti, u koju je reflektovano svetlo uma kompletno apsorbovano.

D: Za jnaniya onda nema razlike između ova tri stanja uma?

M: Kako ona može postojati, kada je sam um rastvoren i izgubljen u svetlosti svesnosti? Za jnaniya su sva tri stanja jednako nestvarna. Ali ajnani je nesposoban da to shvati, jer je za njega standard stvarnosti budno stanje, a za jnaniya standard stvarnosti je sama Realnost. Ta realnost čiste svesnosti, je večna po svojoj prirodi i stoga postoji bez razlike u onom što ti zoveš budnim stanjem, sanjanjem i snom. Za njega, koji je jedno sa stvarnošću, nema ni uma, ni njegovih triju stanja, a uz to ni introverzije ni ekstrverzije.

On je u uvek - budnom stanju, jer je budan za večno Sopstvo. On je u uvek - sanjajućem stanju, jer je za njega svet ništa bolji nego stalno prisutan fenomen sna. On je u uvek - spavajućem stanju, jer je on sve vreme bez "ja sam telo" svesnosti.

D: Treba li da smatram kao da Bhagavan razgovara sa mnom u budno - sanjajuće - spavajućem stanju?

M: Zato što je tvoje svesno iskustvo sada ograničeno trajanjem ekstroverzije uma, ti zoveš sadašnjim trenutkom budno stanje,

dok je sve to vreme tvoj um uspavan za Sopstvo i zato si ti sada u zaista čvrstom snu.

D: Za mene je spavanje puka praznina.

M: To je tako, jer je tvoje budno stanje samo brbljanje neumornog uma.

D: Ono što želim reći, moje stanje praznine je da sam jedva svestan bilo čega u snu, to je za mene isto što i nepostojanje.

M: Ali si postojao tokom sna.

D: Ako jesam, nisam toga bio svestan.

M: Ne misliš valjda da kažeš da si prestao da postojiš tokom svog sna (smeh). Ako si otišao na spavanje kao gospodin X, jesi li se probudio iz sna kao gospodin Y?

D: Ja znam svoj identitet, možda putem delovanja moje memorije.

M: To priznajem, ali kako je to moguće, osim ako ne postoji kontinuitet svesti?

D: Ali ja sam bio nesvestan te svesti.

M: Ne. Ko kaže da si bio nesvestan u snu? To je tvoj um. Ali nije bilo uma u tvom snu. Od kakve je važnosti svedočenje uma o tvom postojanju ili iskustvu tokom sna? Traženje svedočenja od tvog uma da opovrgne tvoje postojanje ili svesnost je kao tražiti od tvog sina da opovrgne tvoje rođenje!

Sećaš li se, rekao sam ti jednom da postojanje i svesnost nisu dve odvojene stvari, već jedna ista? Pa, ako se iz bilo kog razloga osećaš primoranim da priznaš činjenicu da si postojao u snu, budi siguran da si takođe svestan ovog postojanja..

Ono čega si zaista bio nesvestan je tvoje telesno postojanje. Ti brkaš ovu telesnu svesnost sa istinskom svesnošću Sopstva, koja je večna. Prajnana (čista svesnost),

koja je izvor od "ja" - stva, uvek postoji nedodirnuta trima prolaznim stanjima uma. Tako ti omogućuje da zadržiš svoj identitet neoštećenim.

Prajnana je takođe iznad sva tri stanja, jer može postojati bez njih i uprkos njima. To je ta stvarnost za kojom tragaš za vreme svog tzv. budnog stanja, sledeći trag aham - vrittija do njegovog Izvora. Intenzivno praktikovanje ovog ispitivanja će otkriti da su um i njegova tri stanja nestvarni i da si ti večna, beskrajna svesnost čistog bića, Sopstva, ili srca.

APPENDIX
BHAGAVAN SRI RAMANA MAHARISHI
Komentar SRI SWAMIJA SIDDESHWARANANDE

Swami Siddheswarananda je bio naučnik Vedante i slavni član Šri Ramakrishna Misije, i bio je zadužen za ogranak u Parizu. Kad je bivao u Indiji, bio je česti posetilac ashrama i vatreni obožavalac Bhagavana Ramane Maharishija, koga je obožavao kao živu inkarnaciju Istine, koji je jedno sa univerzumom u celini, Sopstvom svega.

Ramana Maharishi izlaže sistem misli i filozofiju života, koja je inkarnacija suštine vedskog učenja. U Indiji, filozofija života nema apsolutno nikakvog uticaja na stvari, osim ako se nije odrazila na život osobe koja je izlaže. Treba da kažemo da je to život individue i njene "realizacije", koja daje šansu za stvaranje filozofskog sistema. Takav život donosi razumevanje i otvara horizonte koji utiču na društvo u celini i poboljšava odnose među ljudima.

Kada su proroci drevne Indije dostigli konačnu istinu, koju su izrazili pomoću vedskih himni i učenja upanishada, smatrani su solju ove zemlje, jer su postali svetionici koji vode oklevajuće čovečanstvo na njegovom putu. Istina koju su ova divna bića otkrila je skrivena u njihovoj duši. A ono čemu podučavaju ljude je samo sredstvo zaranjanja u same sebe, da bi na svetlo dana izneli tajno blago koje svi poseduju. To je jedan vid prava svake osobe da izvrši samoposmatranje, koje daje dostojanstvo ljudskom naporu, jer je istina naše legitimno nasleđe.

Upanishade se obraćaju svima koji tragaju za Istinom sa: "O, vi naslednici besmrtnog blaženstva!" Može li postojati nešto što je više ohrabrujuće, nego ove reči nade? Nije

prvobitni greh ono što čovek pronalazi na izvoru svoje egzistencije, to je zlatni plamen svetla Atmana.

Ramana je ovo sam otkrio. To je učinio saglasno sebi, bez ičije spoljašnje pomoći. Jedan vrlo mlad školarac je bio nadvladan strahom od smrti. Odbacio je knjige, koje češće daju dodatni veo maje, nego što otkrivaju Istinu. Ispružio se na zemlju, zatvorio oči i imitirao sve simptome smrti. On je opisao to iskustvo na sledeći način:

"Sada, kada je smrt došla, šta to znači? Šta je to što je umrlo? Materijalno telo umire." Odmah sam dramatisovao scenu smrti. Ispružio sam svoje udove i držao ih ukrućenim. Zadržao sam dah. "Dobro", rekoh sebi, "ovo telo je mrtvo, ljudi će doći i odneti ga u krematorijum i pretvoriti ga u pepeo. Ali kada je telo mrtvo, da li sam ja mrtav? Ovo telo, je li ono ja? Ono je inertno, a pored toga, osećam svoju ličnost kao nezavisnu od njega. Znači, ja sam besmrtni duh, koji transcendiraju telo koje živi i umire." Sve ovo se rodilo u meni, veoma intenzivno, bez potrebe da se izrazi, kao živa istina koja je odmah opažena i skoro bez ikakvih dokaza. Strah od smrti je sasvim i konačno nestao. Ova svesnost i neposredno prisustvo "Ja" ili Sopstva, sasvim nezavisno od fizičkog tela, se nastavilo od tada."

Ovo direktno iskustvo Sopstva se zove Aparokshanubhuti. Ono je različito od svakog znanja dobijenog pomoću intelektualnog napora, koje uvek uključuje i odnos između subjekta i objekta, a zbog toga je ograničeno vremenom i prostorom, i nema nikakvu transcendentalnu vrednost.

On, koji ima direktno iskustvo Sopstva, se smatra oslobođenim, iako je još uvek živ. Zato ga zovu Jivanmukta. Postojanje ovakvih osoba koje su žive inkarnacije Istine, čine ovu istinu mogućom za dokazati. Vedska realizacija ovih velikih osoba daje mogućnost praktične primene, a njihova realizacija podiže nivo ljudske svesnosti.

To je taj aspekt Vedante koje je privukao pažnju naučnika ka svom učenju. Izučavanja Vedante idu mnogo dublje nego sve objektivne analize materije, ona idu do fundamentalnih osnova percepcije i kao takva nam daju rezime o Istini, pre nego skraćeni vidik. Interes koji Zapad ima za život i učenje Ramane Maharishija dokazuje univerzalnu privlačnost Vedante, koju osoba može videti otelovljenu u mudracu iz Tiruvannamalaja.

U članku o indijskoj yogi, profesor pariskog univerziteta je pisao o Ramani: "Njegova ličnost isijava silu koja se sastoji od inteligencije i temeljnog poznavanja Sopstva. Oči koje sijaju, intenzivno i fiksirane bez rigidnosti, olimpijska mekoća gestikulacije, vitak i nežan u nepokretnom telu, on se može smatrati prema izuzetno autentičnim yogijem, koji je dostigao najvišu realizaciju."

Citirao sam ovaj pasus samo da pokažem impresije koje su bile izazvane posetom Ramani od strane onog ko ceni atmosferu koja okružuje mudraca. To je međutim veoma teško za Evropljanina, obrazovanog prema tradiciji teologije i zapadne filozofije, da ima bilo kakav kontakt sa koncepcijom Ramaninog života.

Sa puno poštovanja bih primetio da je Ramana pre tattva jnani (osoba koja poznaje stvarnost) nego yogi. Njegova koncepcija obuhvata celokupni život, koji uključuje tri stanja: jagrat (budno stanje), svapna (san) i sushupti (san bez snova). Yogičko je iskustvo "ja", kao kosmička idendifikacija, koje uzima jagrat kao suštinsko polje iskustva. Ako bi osoba pronašla primere ovog kosmičkog i univerzalnog iskustva "ja", to znači da ne postoji nedostatak mistika u Indiji, koji su dostigli dovoljnu realizaciju ovoga na bazi iskustva.

Ali Ramana je iznad svih tattva jnani (osoba koje poznaju stvarnost) i polje njegovog istraživanja i iskustva je mnogo veće nego kod nekog mistika. Mudrac transcendirira ograničenja tri stanja uma. Ramana prihvata terminologiju

odobrenu tradicijom i uvek korištenom od strane mudraca Indije, od vremena upanishada. Učenje Ramane Maharishija je u savršenoj saglasnosti sa filozofskim i duhovnim spisima drevne Indije i sledi stope velikih mudraca iz prošlosti.

Kogod je imao priliku da ispita iz prve ruke pojavu Ramane Maharishija, taj zaista zna da je on ni "extravertan", ni "introvertan". On je najnormalniji čovek koga osoba može ikada sresti. On je u stvari sthitaprajna (osoba koja čvrsto boravi u stanju samospoznaje), čovek čija je ineligencija čvrsto fundirana. Video sam ga kad je očigledno bio zaronjen u sebe, kada je svako verovao da je apsorbovan u Sopstvo, ali kad je neko u tom trenutku na kraju sale napravio grešku u recitovanju izvesnih tamilskih stihova, Ramana je otvorio oči, ispravio grešku, onda ih opet zatvorio i vratio se u pređašnje stanje. Već sam izjavio da niko ne može reći da ga spoljašnji svet ne interesuje. On je dostigao izvanredan stepen koncentracije, i kako ta koncentracija postaje večno stanje u životu jnane, ili kako to mudrac zove - sahajasthiti (prirodno stanje), on nije ni introvertan, ni extravertan. Prosto, on JESTE. A prema njegovoj spoznaji konačne stvarnosti, on je jedno sa TIM, u njegovom izražavanju raznovrsnosti manifestacije, on je jedno sa univerzumom kao celinom.

Kada sam ga video, našao sam u njemu savršen primer opisa koji je dao Šri Šankara u svojoj Vivekachudamani, kada je opisivao koje su odlike Jivanmukte. Stih 429: "Čovek koji je, čak i kad mu je um stopljen sa Brahmanom, ipak potpuno budan, ali je u isto vreme slobodan od karakteristika budnog stanja, i čije ostvarenje je slobodno od svih želja, treba da bude smatran osobom koja je oslobođena dok je još živa."

Utisak o introverziji ili ekstroverziji ne može da se primeni na osobu čija se filozofija života oslanja jedino na iskustvima budnog stanja.

U Panchadasi, koja je autoritativno delo o Advaiti, nalazimo stih 13 u poglavlju 4, izjavu koja je izuzetno važna za

ovo izlaganje. Autor Vidyananya kaže: "Uništenje sveta i jive ne znači da oni treba da postanu neprimetni za čula, ali bi trebalo da se javi determinacija o njihovom nestvarnom stanju. Ako to nije slučaj, ljudi bi mogli naći oslobođenje bez ulaganja bilo kakvog ličnog napora, kao u snu bez snova, ili u nesvesti (kada percepcija potpuno prestaje)."

Kao što Gita kaže, Atman, zaboravljajući svoju pravu prirodu, veruje da je ego i autor svih akcija, što je uzrok svih nesporazuma. Čovek kao Ramana, koji je transcendirao ego, prema upanishadama treba da bude smatran Sopstvom svega.

Ako bi mogli provesti neko vreme kraj Ramane, onda bi bi trebali biti sposobni da bolje razumemo, u svetlu reči izgovorenih od strane mudraca o filozofskim problemima, da je život prosvetljenja, poput velike vatre koja gori na Brdu Arunachala, pravi svetionik za one koji žele da pronađu u modernoj Indiji oživljujuće efekte učenja upanishada, koje su vremenom postale tradicija.

Rečnik indijskih pojmova

A

Abhyasa: duhovna praksa.

Advaita: ne - dualizam; takođe dokrina o nedualizmu.

Aham: "Ja".

A ham-vritti: "Ja - misao", ograničen osećaj "Ja" - stva.

Ajnana: neznanje koje osoba ima o svojoj pravoj prirodi.

Ajnani: osoba koja je u neznanju u vezi svoje istinske prirode.

Anubhava: iskustvo, posebno iskustvo samospoznaje.

Aparokshanubhuti: direktno iskustvo (samospozaje).

Artha-Vada: argument u dat u svrhu objašnjavanja, koji služi nekoj određenoj nameni.

Asana: položaj, posebno položaj koji se zauzme prilikom meditacije.

Asramam: prebivalište mudraca ili askete.

Atman: pravo Sopstvo.

Atma-jnani: osoba koja je ostvarila Sopstvo, samospoznaju.

Atma-vichara: samoispitivanje, praksa ispitivanja, praćenja "ja" osećaja, da bi se saznalo "ksj?"

Atma-vidya: samospoznaja.

B

Bhajana: pevanje devocijskih pesama.

Bhakta: obožavatelj.

Bhakti: posvećenost, predanost.

Bhavana: imaginacija, meditacija.

Brahma-jnana: znanje o Brahmanu.

Brahman: Apsolut, ne - dualna stvarnost, koja je Sopstvo ili Atman.

C

Chakra: jedna od 6 glavnih yogi centara u telu.

Chidananda: blaženstvo čiste svesnosti.

Chit: čista svesnost, koja je prava priroda Sopstva.

Chit-jada-granthi: čvor između Sopstva (čiste svesnosti) i tela, koje je lišeno svesti i osećaja.

D

Dehatma-buddhi: osećaj "Ja sam ovo telo."

Dhyana: meditacija.

Dvaita: dualnost, dokrtina dualizma.

G

Gita: Bhagavad Gita, jedan od najčuvenijih Hindu spisa.

Guru: istinski duhovni učitelj, onaj ko je jedno sa Bogom ili pravim Sopstvom.

Guru-kripa: milost Gurua.

Grihasta: domaćin, osoba koja vodi život oženjenog čoveka.

H

Hridayam: Srce, koje je stvarno Sopstvo.

I

Iswara-svarupa: priroda Boga, ili Išware.

J

Jada: lišenost osećaja, svesti ili kretanja.

Jagrat: budno stanje.

Jagrat-sushupti: stanje budnog sna bez misli, ali sa punom svesti o postojanju svesnosti "Ja jesam".

Japa: ponavljanje mantrе ili imena Boga.

Jiva: individualna duša.

Jivanmukta: osoba koja je oslobođena još za života, dok živi u telu.

Jnana: znanje, posebno znanje pravog Sopstva.

Jnana-vichara: samoispitivanje, ispitivanje koje vodi ka jnani, ili samospoznaji.

Jnani: osoba koja je zadobila Sopstvo, samospoznanju.

K

Karma-yogi: osoba čije aktivnosti nisu motivisane željom za ličnom koristi ili nekom vezanošću.

Kevala nirvikalpa samadhi: privremeno stanje samadhija ili absorbovanosti u Sopstvo.

L

Lakshya: cilj (na koji je pažnja usmerena), kojeg imamo u vidu.

M

Maharishi: veliki mudrac.

Mantra: tajna formula korištena za japu, ili ponavljanje.

Marga: duhovna staza.

Maya: obmana, iluzija.

Moksha: oslobođenje.

Mauna: tišina.

N

Nama: ime (Boga).

Nama-japa: ponavljanje Božijeg imena.

Namaskar: akt poštovanja.

Nirvana: stanje oslobođenja ili stanje bez ega.

Nirvikalpa samadhi: stanje apsorbovanosti u Sopstvo.

P

Prarabdha: sudbina, porcija plodova prošlih akcija, koja treba da bude proživljena u ovom životu.

Prasad: hrana ponuđena Guruu ili božanstvu, porcija koja se vraća bhakti kao znak blagoslova.

Purusha Sukta: himna iz Rig Vede.

Prajnana: čista svesnost.

R

Rajas: druga od tri gune ili kvaliteta prirode, kvalitet nemira, želje i strasti.

Rishi: mudrac.

S

Sadhana: duhovna praksa, sredstvo usvojeno u svrhu duhovnog napretka.

Sadhaka: osoba koja praktikuje sadhanu, spiritualnu praksu.

Sahaja jnani: osoba koja boravi u svom prirodnom stanju, jer je postigla samospoznaju.

Sahaja nirvikalpa samadhi: stalno i prirodno stanje samadhija, kompletne apsorbovanosti u Sopstvo.

Sahaja-sthiti: prirodno stanje.

Sahasrara : krunska čakra, metaforično opisana kao lotos sa 1000 latica.

Samadhi: stanje apsorbovanosti u Sopstvu, gde (vidi "Kontrola uma") postoji samo osećaj "Ja jesam", bez misli.

Samsara: stanje svetovne aktivnost ili svetovnog postojanja..

Samskara: mentalni utisak ili tendencija koja se nastavlja iz prošlih života.

Sannyasa: odricanje.

Sannyasin: osoba na stazi odricanja.

Sastras: spisi (sveti).

Sat: pravo postojanje ili bivanje.

Sat-chit: postojanje - svesnost.

Sattva: prva od tri gune prirode, kvalitet mirnoće, dobrote i čistote.

Sattvic: osobina sattve.

Siddhiji: okultne moći.

Šri Bhagavata: jedna od 18 purana, svetih tekstova, koji uglavnom govore o životu Šri Krishne.

Sthita-prajna: osoba koja čvrsto boravi u stanju samospoznaje.
Suddha-sattva: nekontaminirana čistota, ili sattva.
Suddha-sattva svarupa: oblik nekontaminarne sattve.
Sunya-vadin: ateista, osoba koja negira postojanje Boga ili bilo koje konačne stvarnosti.
Sushupti: san bez snova.
Svapna: san.

T

Tamas: zadnja od tri gune prirode, kvalitet tame, neznanja i zla.
Tattva-jnani: osoba koja poznaje stvarnost.
Truth Revealed (Otkrivena istina): Ramanino delo Ulladu Narpadu.

U

Upanishade: kasni i više filozofski delovi Veda.

V

Vairagya: beželjnost.
Vasana: mentalna tendencija koja se nastavlja iz prošlih života.
Vasana-kshaya: uništenje svih vasana.
Vastu: stvarnost ili konačna suština.
Vede: najstariji Hindu spisi.
Vedanta: filozofija upanishada.
Vichara: ispitivanje ili nadgledanje, tj. praksa samoispitivanja, ili atma vichara.
Vichara marga: staza samoispitivanja.
Visishtadvaita: doktrina kvalifikovanog nedualizma.
Vritti: misao, aktivnost uma.

W

Who am I? (Ko sam ja?): Ramanina knjiga Nan Yar?.

Y

Yoga: "jedinstvo", "ujedinjenje". Ima razna značenja, ali često označava Patanjalijevu raja yogu.

Yoga marga: put raja yoge, kraljevske yoge.

Yoga-maya: moć stavljanja vela preko stvarne prirode nečega i kreira iluzorna pojava, spoljašnjost.

Yoga-sastre: spisi koji razjašnjavaju, izlažu put raja yoge.

Yoga-Vasishtha: čuveni sveti text koji izlaže stazu znanja ili jnana yoge.

Yogi: adept (stručnjak, neko vičan nečemu) u yogi.